

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Iedzīvotāju informētība un izpratne par deinstitutionalizācijas procesu

SABIEDRISKĀS DOMAS IZVĒRTĒJUMS

© "Latvijas Fakti"
2018. gada novembris

SATURS

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA	3
Terminu skaidrojums	4
Respondentu sociāli demogrāfiskais profils	6
Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula.....	8
II. GALVENIE SECINĀJUMI	9
III. APTAUJAS REZULTĀTI	
1. Izpratne par deinstitutionalizāciju	14
2. Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitutionalizācijas procesu.....	16
3. Dažādu deinstitutionalizācijas pasākumu atpazīstamība.....	17
4. Saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir garīga rakstura traucējumi.....	23
5. Priekšstati un atbalsts deinstitutionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām	27
6. Reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība	48
IV. APTAUJAS ANKETA	51

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA

<u>IZLASE:</u>	<p>Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1004 Latvijas Republikas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem.</p> <p>Stratifikācijas pazīmes:</p> <p style="margin-left: 40px;">a) ģeogrāfiskā</p> <p style="margin-left: 40px;">b) nacionālā.</p> <p>Izlase aprēķināta, balstoties uz jaunākajiem statistikas datiem par Latvijas Republikas iedzīvotājiem. Izlases aprēķināšanā un ģeogrāfiskajā izklaidē izmantota nejaušā maršruta metode (random route procedure).</p>
<u>METODE:</u>	<p>Aptauja tika veikta, izmantojot tiešās (personīgās) intervēšanas metodes respondentu dzīves vietās. Respondentu dzīvesvietu atlasē izmantota nejaušā maršruta metode. Respondentu atlase veikta ar Kiša matricas palīdzību.</p>
<u>INTERVĒŠANAS LAIKS:</u>	<p>Aptauja tika veikta, izmantojot individuālās (tiešās) datorizētās intervijas respondentu dzīvesvietās (CAPI). Respondentu dzīvesvietu atlasē izmantota nejaušā maršruta metode. Respondentu atlase veikta ar «pēdējās dzimšanas dienas principa» palīdzību.</p> <p style="text-align: center;">9.11.2017. – 20.11.2017.</p>

Aptaujā sasniegtās izlases salīdzinājums ar iedzīvotāju statistiku

	Respondentu skaits izlasē (%)	Iedzīvotāju statistika (%)
<u>Dzimums</u>		
Vīrieši	48,6%	47,0%
Sievietes	51,4%	53,0%
<u>Vecums</u>		
18-24	8,9%	9,7%
25-34	19,4%	19,7%
35-44	18,8%	18,3%
45-54	19,0%	19,2%
55-64	19,7%	19,1%
65-74	14,3%	14,0%
<u>Tautība</u>		
Latvieši	68,4%	62,0%
Cittautieši	31,6%	38,0%
<u>Reģions</u>		
Rīga	33,8%	32,9%
Pierīga	18,5%	18,7%
Vidzeme	9,4%	9,8%
Kurzeme	12,5%	12,6%
Zemgale	11,8%	12,1%
Latgale	14,1%	13,9%
<u>Izglītība</u>		
Pamata vai nepabeigta vidējā	19,2%	
Vidējā/ vidējā speciālā	47,6%	
Augstākā vai nepabeigta augstākā	33,2%	

TERMINU SKAIDROJUMS

Izlase

- Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis.

Reģions

- Rīga – Rīgas pilsēta;
- Pierīga – Ādažu novads; Alojās novads; Babītes novads; Baldones novads; Carnikavas novads; Engures novads; Garkalnes novads; Ikšķīles novads; Inčukalna novads; Jaunpils novads; Jūrmala; Kandavas novads; Krimuldas novads; Ķeguma novads; Ķekavas novads; Lielvārdes novads; Mālpils novads; Mārupes novads; Ogres novads; Olaines novads; Ropažu novads; Salacgrīvas novads; Salaspils novads; Saulkrastu novads; Sējas novads; Siguldas novads; Stopiņu novads; Tukuma novads.
- Vidzeme – Alūksnes novads; Amatas novads; Apes novads; Beverīnas novads; Burtnieku novads; Cēsu novads; Cesvaines novads; Ērgļu novads; Jaunpiebalgas novads; Līgatnes novads; Lubānas novads; Madonas novads; Mazsalacas novads; Naukšēnu novads; Pārgaujas novads; Priekule novads; Raunas novads; Rūjienas novads; Smiltenes novads; Strenču novads; Valkas novads; Valmiera; Kocēnu novads; Varakļānu novads; Vecpiebalgas novads.
- Kurzeme – Aizputes novads; Alsungas novads; Brocēnu novads; Dundagas novads; Durbes novads; Grobiņas novads; Kuldīgas novads; Liepāja; Nīcas novads; Pāvilostas novads; Priekules novads; Rojas novads; Rucavas novads; Saldus novads; Skrundas novads; Talsu novads; Vaiņodes novads; Ventspils; Ventspils novads.
- Zemgale – Aizkraukles novads; Aknīstes novads; Auces novads; Bauskas novads; Dobeles novads; Iecavas novads; Jaunjelgavas novads; Jēkabpils; Jēkabpils novads; Jelgava; Jelgavas novads; Kokneses novads; Krustpils novads; Neretas novads; Ozolnieku novads; Pļaviņu novads; Rundāles novads; Salas novads; Skrīveru novads; Tērvetes novads; Vecumnieku novads; Viesītes novads.
- Latgale – Aglonas novads; Baltinavas novads; Balvu novads; Ciblas novads; Dagdas novads; Daugavpils; Daugavpils novads; Gulbenes novads; Ilūkstes novads; Kārsavas novads; Krāslavas novads; Līvānu novads; Ludzas novads; Preiļu novads; Rēzekne; Rēzeknes novads; Riebiņu novads; Rugāju novads; Vārkavas novads; Viļakas novads; Viļānu novads; Zilupes novads.

Nodarbinātības sektors

- Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu;
- Privātais sektors - respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu;
- Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Pamatnodarbošanās (pēc ISCO profesiju klasifikatora)

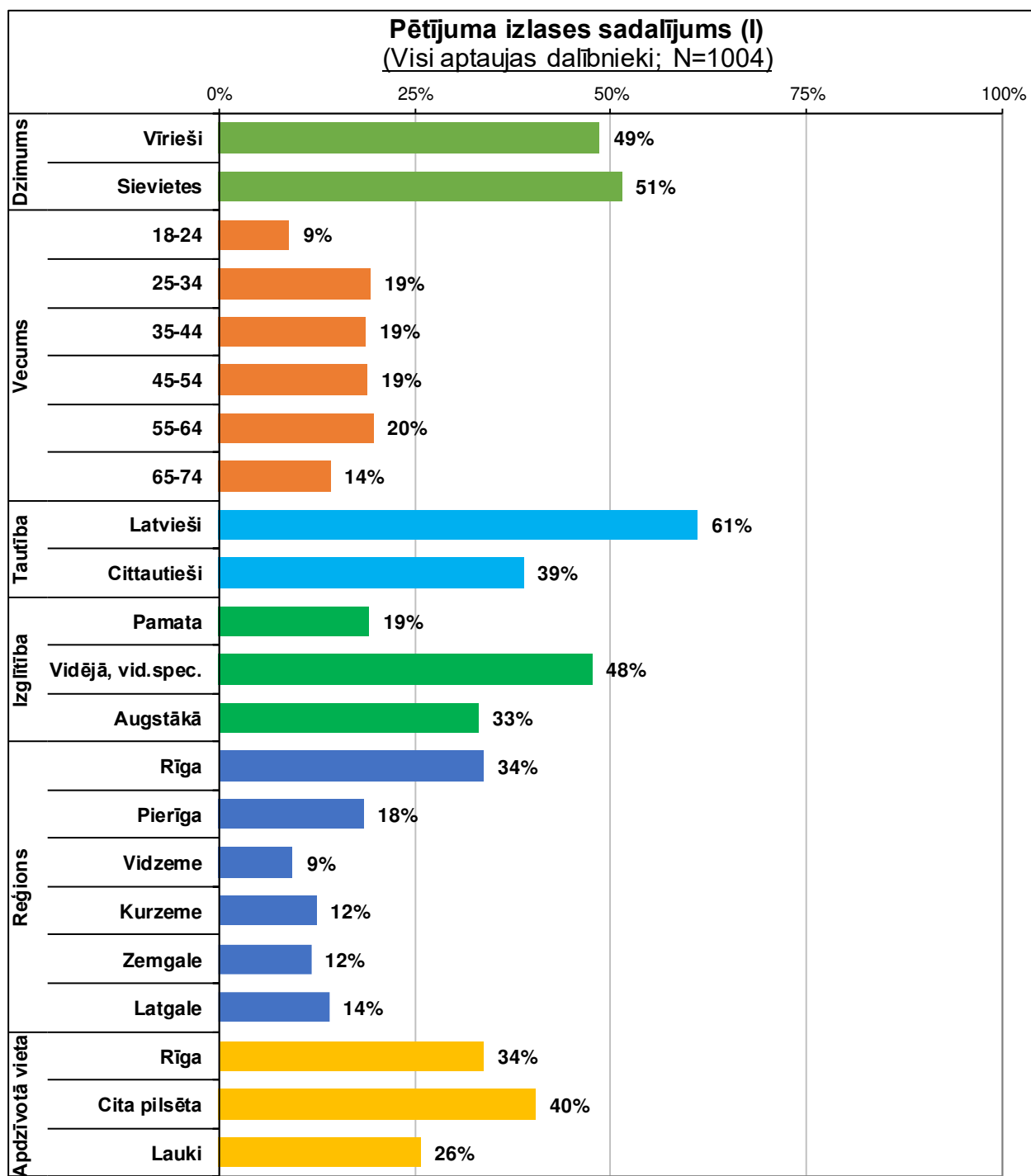
- Vadītāji - Uzņēmēji /Ipašnieki privātā sektorā, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji (valsts vai privātā sektorā)
- Vecākie speciālisti
- Speciālisti
- Kalpotāji
- Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki
- Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki
- Kvalificēti strādnieki un amatnieki
- Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri
- Vienkāršās profesijas, nekvalificēti strādnieki
- Pensionārs – persona, kura ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs;
- Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm;
- Mājsaimniece – pašlaik nestrādā algotu darbu; atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā;
- Bezdarbnieks – persona, kura ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

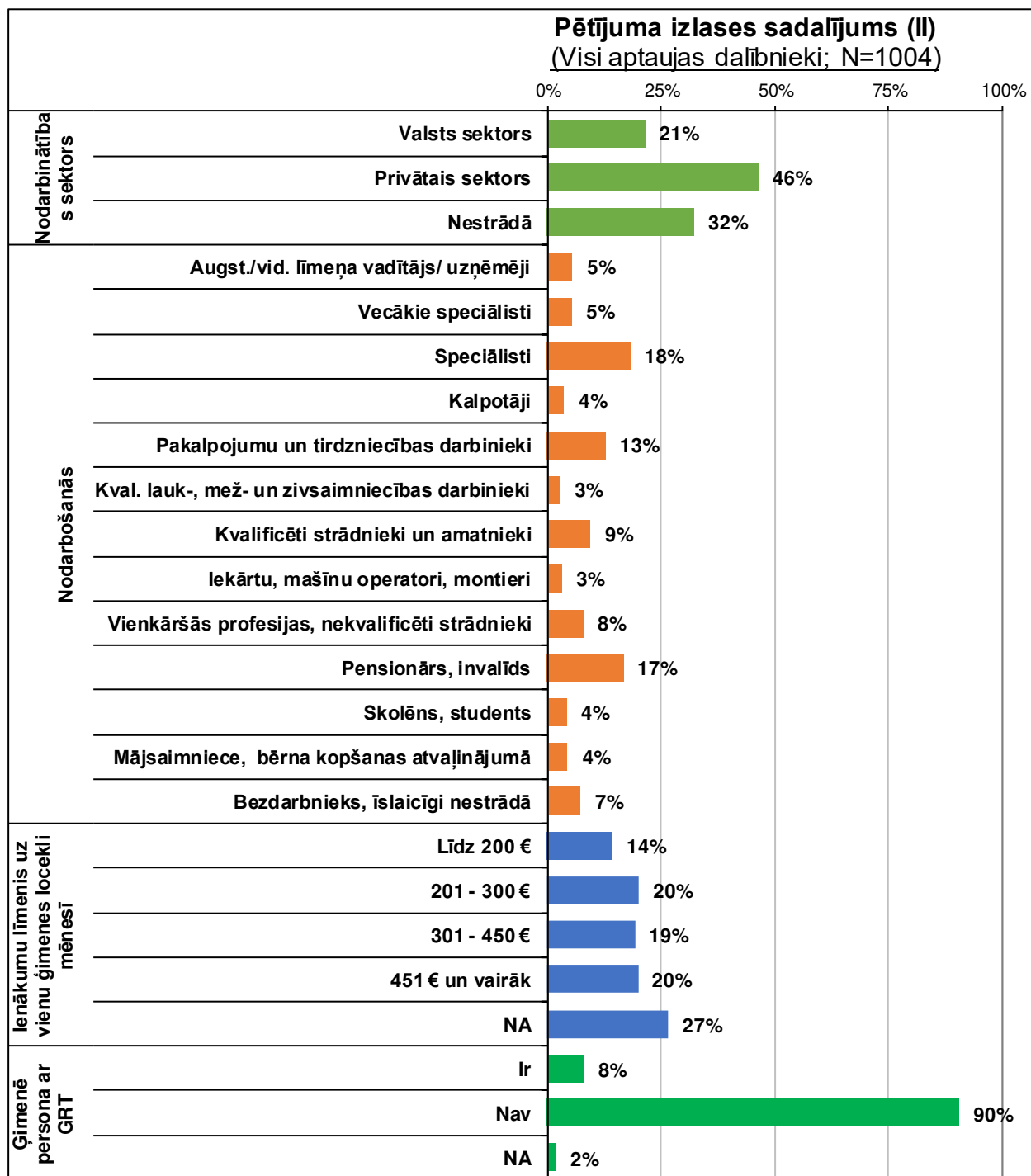
Ienākumu līmenis

Ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalsti, pensijas utt.) pēc nodokļu nomaksas.

- Zemi – līdz 200 EUR;
- Vidēji zemi – no 201 līdz 300 EUR;
- Vidēji augsti – no 301 līdz 450 EUR;
- Augsti – 451 EUR un vairāk.

RESPONDENTU SOCIĀLI DEMOGRĀFISKAIS PROFILS

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOTEIKŠANAS TABULA

(ar 95% varbūtību)

Atbilžu sadalījums %	Respondentu skaits (bāze) N =														
	50	75	100	150	200	300	350	400	500	600	800	1000	1200	1500	2000
2 vai 98	4.0	3.2	2.8	2.3	2.0	1.6	1.5	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.6	4.5	3.9	3.2	2.8	2.3	2.1	2.0	1.8	1.6	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.8	5.5	4.8	3.9	3.4	2.8	2.5	2.4	2.1	2.0	1.7	1.5	1.4	1.2	1.0
8 vai 92	7.7	6.2	5.4	4.4	3.8	3.1	2.8	2.7	2.4	2.2	1.9	1.7	1.6	1.4	1.2
10 vai 90	8.5	6.9	6.0	4.9	4.3	3.5	3.1	3.0	2.7	2.5	2.1	1.9	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.2	7.5	6.5	5.3	4.6	3.8	3.4	3.3	2.9	2.7	2.3	2.1	1.9	1.6	1.4
15 vai 85	10.1	8.2	7.1	5.9	5.1	4.1	3.7	3.6	3.2	2.9	2.5	2.3	2.1	1.8	1.6
20 vai 80	11.4	9.2	8.0	6.6	5.7	4.6	4.2	4.0	3.6	3.3	2.8	2.5	2.3	2.0	1.8
25 vai 75	12.3	10.0	8.7	7.1	6.1	5.0	4.5	4.3	3.9	3.6	3.0	2.8	2.5	2.2	1.9
30 vai 70	13.0	10.5	9.2	7.5	6.5	5.3	4.8	4.6	4.1	3.8	3.2	2.9	2.6	2.3	2.0
35 vai 65	13.5	11.0	9.5	7.8	6.8	5.5	5.0	4.8	4.3	3.9	3.3	3.1	2.8	2.4	2.1
40 vai 60	13.9	11.3	9.8	8.0	7.0	5.7	5.1	4.9	4.4	4.0	3.4	3.1	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	14.1	11.4	9.9	8.1	7.0	5.8	5.2	5.0	4.5	4.1	3.5	3.2	2.9	2.5	2.2
50 vai 50	14.2	11.5	10.0	8.2	7.1	5.8	5.2	5.0	4.5	4.1	3.5	3.2	2.9	2.5	2.2

Lietojot pētījuma rezultātu statistiskās kļūdas noteikšanas tabulu, par kopējās izlases bāzi jāpieņem N = 1000.

Rezultātu precizitātes intervāls ar 95% varbūtību tiek aprēķināts pēc šādas formulas:

$$\text{Precizitātes intervāls} = \pm 1,96 \sqrt{\frac{\pi(100 - \pi)}{n}}$$

π = atbilžu sadalījums procentos %; n = respondentu skaits

II. GALVENIE SECINĀJUMI

Nozīmīgākie pētījuma rādītāji:

- ✓ Deinstitutionalizācijas jēdzienu izprot 17% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju;
- ✓ Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitutionalizācijas procesu ir televīzija, ziņu portāli, radio un sociālie tīkli.
- ✓ Par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē, ir dzirdējuši 72% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.
- ✓ Par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs ir dzirdējuši 60% pētījuma dalībnieku.
- ✓ Par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas, ir dzirdējuši mazāk par pusi (45%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.
- ✓ Saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi, ir bijusi katram otrajam (51%) aptaujas dalībniekam. Pašlaik ģimenē kāda persona ar garīga vai psihiska rakstura saslimšanām ir 8% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.
- ✓ Latvijas sabiedrībā dominē atbalsts dažādu deinstitutionalizācijas mērķa grupu (ārpusģimenes aprūpē esošie bērni; bērni ar funkcionāliem traucējumiem; cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem) pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām.
- ✓ Lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju apgalvoja, ka viņiem neradītu problēmas dzīvot kopā vai uzturēt attiecības ar tuvu cilvēku, kuram būtu garīga rakstura traucējumi.
- ✓ Cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem bieži nākas saskarties ar negatīvu attieksmi (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ. Tā uzskata gandrīz puse (47%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju un 73% respondentu, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem.
- ✓ Vērtējot izmaiņas sabiedrībā attieksmē pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem pēdējā gada laikā, visbiežāk (44% gadījumu) tika pārstāvēts uzskats, ka attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem sabiedrībā pēdējā gada laikā nav mainījusies. Viedoklis, ka negatīvā attieksme ir mazinājusies (minēja 26% respondentu) tika pārstāvēts biežāk nekā viedoklis, ka negatīvā attieksme ir pieaugusi (minēja 10% respondentu). Kritiskāk attieksmes pārmaiņas pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem vērtēja tie pētījuma dalībnieki, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem.
- ✓ Kādu no "Cilvēks nevis diagnoze" reklāmām ir redzējis katrs trešais (33%) Latvijas iedzīvotājs.

1. Izpratne par deinstitutionalizāciju

- Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, deinstitutionalizācijas jēdzienu izprot 17% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.
- Pētījuma rezultātu analīze respondentu grupās, kuras izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj sekojošas tendences – jo augstāka ir respondentu izglītība, kā arī ienākumu līmenis, jo lielāks ir to aptaujas dalībnieku skaits, kuri zināja, kas ir deinstitutionalizācija. Augstāka izpratne par deinstitutionalizāciju vērojama arī latviešu, sieviešu, valsts sektorā strādājošo, kā arī to respondentu vidū, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem.

2. Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitutionalizācijas procesu

- Pārlicinoši nozīmīgākais informācijas avots par deinstitutionalizācijas procesu ir televīzija. Televīzija ir vienīgais informācijas avots, kuru kā informācijas avotu par deinstitutionalizācijas procesu nosauca vairāk par pusi (51%) respondentu, kuri vispār zina, kas ir deinstitutionalizācija.
- Nākamās vietas nozīmīgāko informācijas avotu sarakstā ieņem ziņu portāli (informāciju par deinstitutionalizāciju guvuši 31% respondentu), radio (27%) un sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook u.c. konti) (24%). Citos avotos informāciju par deinstitutionalizācijas procesu guvuši mazāk par 20% respondentu, kuri zina, kas ir deinstitutionalizācija.

3. Dažādu deinstitutionalizācijas pasākumu atpazīstamība

- Vairākums aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir dzirdējuši par deinstitutionalizācijas pasākumiem, kas skar bērnus:
 - ✓ Par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē ir dzirdējuši 72% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Visās sociāli demogrāfiskajās grupās par minētajiem pasākumiem ir dzirdējuši vairāk nekā 60% aptaujāto;
 - ✓ Par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs ir dzirdējuši 60% pētījuma dalībnieku. Visās sociāli demogrāfiskajās grupās par minētajiem pasākumiem ir dzirdējuši vairākums aptaujāto.
- Par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas, ir dzirdējuši mazāk par pusi (45%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Visās sociāli demogrāfiskajās grupās par minētajiem pasākumiem ir dzirdējuši vairāk par trešdaļu aptaujāto.
- Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūto rezultātu analīze atklāj, ka visus pētījumā iekļautos deinstitutionalizācijas pasākumus biežāk atpazīna respondenti ar augstāko izglītību, latvieši, sievietes, Rīgas iedzīvotāji, valsts sektorā strādājošie, kā arī tie respondenti, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem.

4. Saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir garīga rakstura traucējumi

- Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, katram otrajam (51%) Latvijas iedzīvotājam ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi. Visbiežāk tie ir paziņas (minēja 35% respondentu) vai ģimenes locekļi (15%). Kopumā nedaudz biežāk saskarsmes pieredze ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem bijusi gados vecākiem respondentiem vecumā virs 55 gadiem.
- Pašlaik ģimenē kāda persona ar garīga vai psihiska rakstura saslimšanām ir 8% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Visbiežāk – gados vecākajiem (55+) respondentiem, ar zemu ienākumu līmeni.

5. Priekšstati un atbalsts deinstitucionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām

- Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, Latvijas sabiedrībā dominē atbalsts dažādu deinstitucionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām:
 - Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu pilnvērtīgu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām atbalsta gandrīz visi (92%) aptaujātie Latvijas iedzīvotāji;
 - Bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, pilnvērtīgu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām arī atbalsta gandrīz visi (91%) aptaujas dalībnieki;
 - Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iekļaušanu sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām atbalsta divas trešdaļas (65%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Visās sociāli demogrāfiskajās grupās to atbalsta lielākā daļa respondentu.
- Pētījuma dalībnieku vērtējumam tika nolasīti dažādi apgalvojumi par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem. Lielākā daļa respondentu kopumā piekrita sekojošiem izteikumiem:
 - ✓ *Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem uzvedība nav prognozējama* (kopumā piekrita 68%, bet nepiekrita 24% respondentu);
 - ✓ *Labākā terapija cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir būt daļai no sabiedrības/dzīvot un strādāt tāpat kā citi cilvēki, kopā ar citiem cilvēkiem* (piekrita 63%, bet nepiekrita 19% respondentu);
 - ✓ *Svarīgi pasargāt sabiedrību no psihiski slimiem cilvēkiem* (piekrita 59%, bet nepiekrita 30% respondentu);
 - ✓ *Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem ir noziegumu upuri biežāk nekā citi cilvēki* (piekrita 50%, bet nepiekrita 24% respondentu).

- Dominējošā daļa (71%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju noraidīja viedokli, ka viens no galvenajiem psihisku traucējumu cēloņiem ir slinkums, pašdisciplīnas un gribasspēka trūkums. Minētajam uzskatam piekrita 17% aptaujas dalībnieku.
- Aptaujāto Latvijas iedzīvotāju viedokļi dalījās, vērtējot sekojošus apgalvojumus:
 - ✓ *Tiklīdz cilvēkam tiek konstatētas psihisku vai garīgās attīstības traucējumu pazīmes, viņš ir jāārstē slimnīcā* (piekrita 48%, bet nepiekrita 41% respondentu). Vērojamas tendences- jo augstāka ir respondentu izglītība, kā arī ienākumu līmenis, jo biežāk aptaujas dalībnieki apgalvojumam nepiekrita. Izteikumam biežāk nepiekrita arī respondenti, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī Rīgas iedzīvotāji.
 - ✓ *Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir mazāk bīstami, nekā vairums cilvēku uzskata* (piekrita 41%, bet nepiekrita 34% respondentu). Izteikumam salīdzinoši biežāk piekrita respondenti, kuriem ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuri zina, kas ir deinstitutionalizācija, ar augstāko izglītību.
 - ✓ *Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem izdara noziegumus biežāk nekā citi cilvēki* (piekrita 29%, bet nepiekrita 44% respondentu).
- Lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju apgalvoja, ka viņiem neradītu problēmas dzīvot kopā vai uzturēt attiecības ar tuvu cilvēku, kuram būtu garīga rakstura traucējumi:
 - ✓ *Es dzīvotu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem, ja tas būtu mans ģimenes loceklis* (piekrita 66%, bet nepiekrita 19% respondentu);
 - ✓ *Es turpinātu attiecības ar draugu, kuram radušās garīgās veselības problēmas* (piekrita 66%, bet nepiekrita 15% respondentu).
 - ✓ *Es dzīvotu vienā mājā ar cilvēku, kuram ir garīga rakstura traucējumi* (piekrita 53%, bet nepiekrita 30% respondentu).
- Pētījuma dalībnieku viedokļi dalījās, runājot par iespēju strādāt kopā ar personu ar garīga rakstura traucējumiem:
 - ✓ *Es strādātu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem* (piekrita 42%, bet nepiekrita 40% respondentu);
- Visiem izteikumiem par spēju dzīvot, uzturēt attiecības vai strādāt kopā ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem biežāk piekrita tieši tie respondenti, kuriem līdz šim ir bijusi kāda saskarsme ar personām ar garīga rakstura traucējumiem. Tas liecina, ka sabiedrībā līdzšinējā saskarsmes pieredze ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, galvenokārt, ir bijusi pozitīva.
- Pētījuma rezultāti liecina, ka cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem bieži nākas saskarties ar negatīvu attieksmi (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ. Tā uzskata gandrīz puse (47%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. 36% pētījuma dalībnieku skatījumā cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem nākas saskarties reizēm. Tikai 5% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka attieksmes ziņā pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem sabiedrībā ir viss kārtībā un šiem cilvēkiem ar negatīvu attieksmi no citiem nākas saskarties tikai izņēmuma gadījumos.

- To pētījuma dalībnieku vidū, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem, dominēja (73% gadījumu) viedoklis, ka cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ nākas saskarties ļoti bieži. Tikai 2% aptaujāto atbildēja, ka tas nenotiek gandrīz nekad.
- Vērtējot izmaiņas sabiedrībā attieksmē pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem pēdējā gada laikā, visbiežāk (44% gadījumu) tika pārstāvēts uzskats, ka attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem sabiedrībā pēdējā gada laikā nav mainījusies. Viedoklis, ka negatīvā attieksme ir mazinājusies (minēja 26% respondentu) tika pārstāvēts biežāk nekā viedoklis, ka negatīvā attieksme ir pieaugusi (minēja 10% respondentu). Tas liecina, ka sabiedrības skatījumā attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem lēnām uzlabojas.
- Kritiskāk attieksmes pārmaiņas pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem vērtēja tie pētījuma dalībnieki, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem. Šajā respondentu grupā 28% aptaujāto pauda viedokli, ka apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir pieaugusi. Pozitīvi attieksmes izmaiņas (negatīvā attieksme ir mazinājusies) tika vērtētas retāk (22% gadījumu). Arī šajā respondentu grupā visbiežāk (40% gadījumu) tika pārstāvēts viedoklis, ka attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem līdzcilvēku vidū nav mainījusies.

6. Reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība

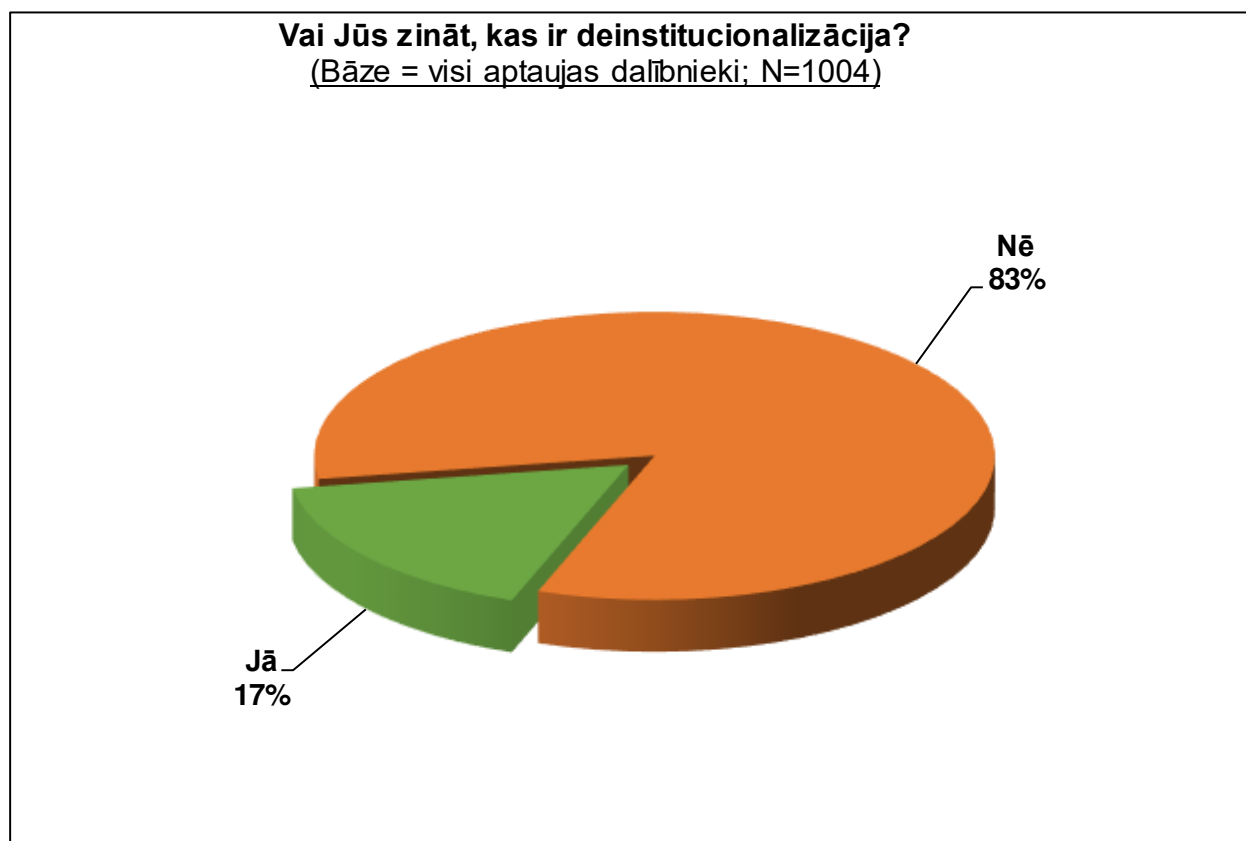
- Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, kādu no “Cilvēks nevis diagnoze” reklāmām ir redzējis katrs trešais (33%) Latvijas iedzīvotājs.
- Pētījuma rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm atklāj, ka salīdzinoši augstāka reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība vērojama sekojošās grupās – respondenti ar augstāko izglītību, vecumā līdz 45 gadiem, latvieši, sievietes, strādājošie, kā arī tie iedzīvotāji, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga vai psihiska rakstura saslimšanām.
- 41% respondentu, kuri atpazīna reklāmas “Cilvēks nevis diagnoze”, tās ir redzējuši 1-2 reizes, 37% tās ir redzējuši 3-5 reizes, savukārt 16% respondentu tās ir redzējuši pat 6 vai vairāk reizes.

III. Aptaujas rezultāti

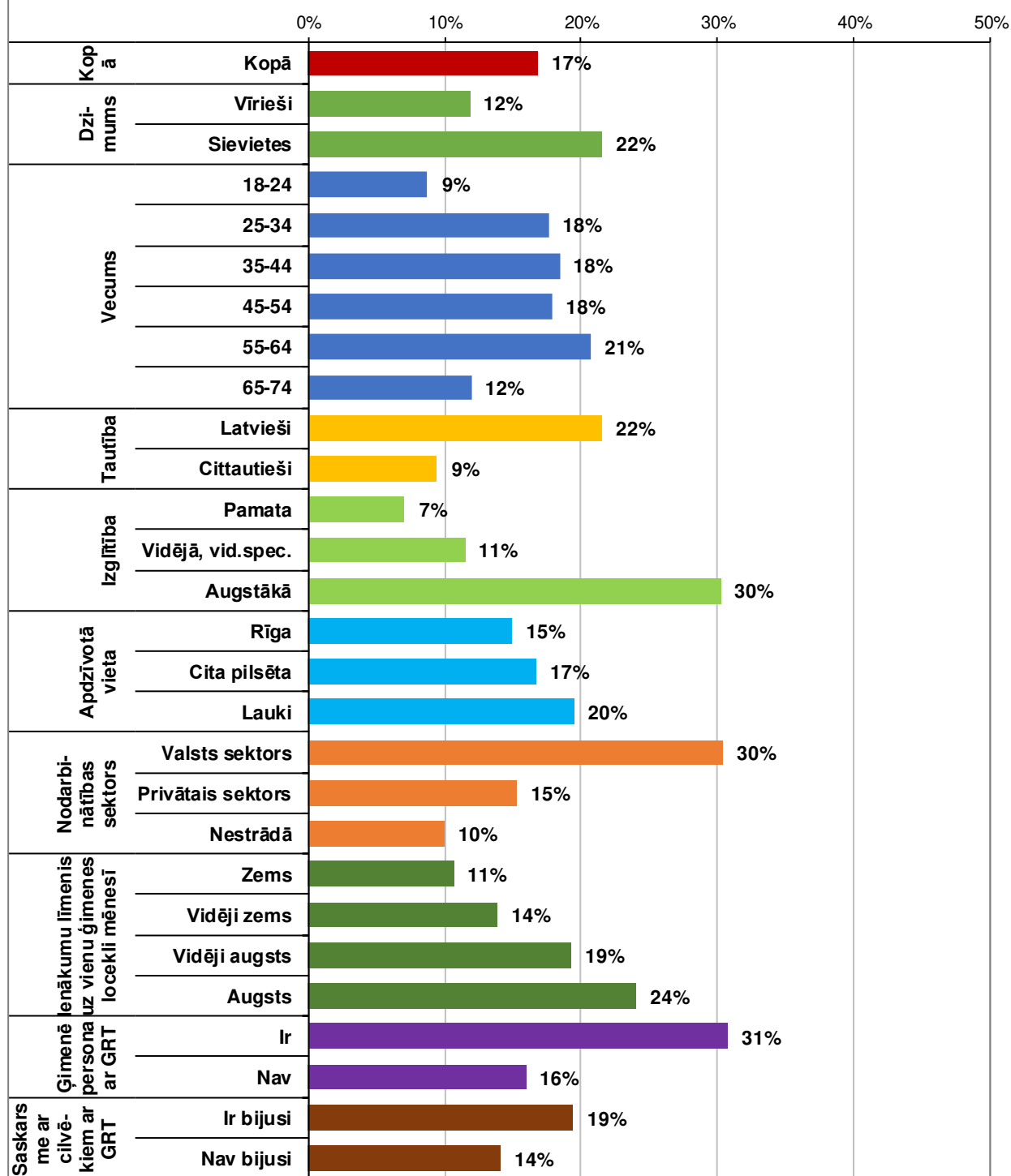
1. Izpratne par deinstitutionalizāciju

Aptaujas jautājums:

- *“Vai Jūs zināt, kas ir deinstitutionalizācija?”*

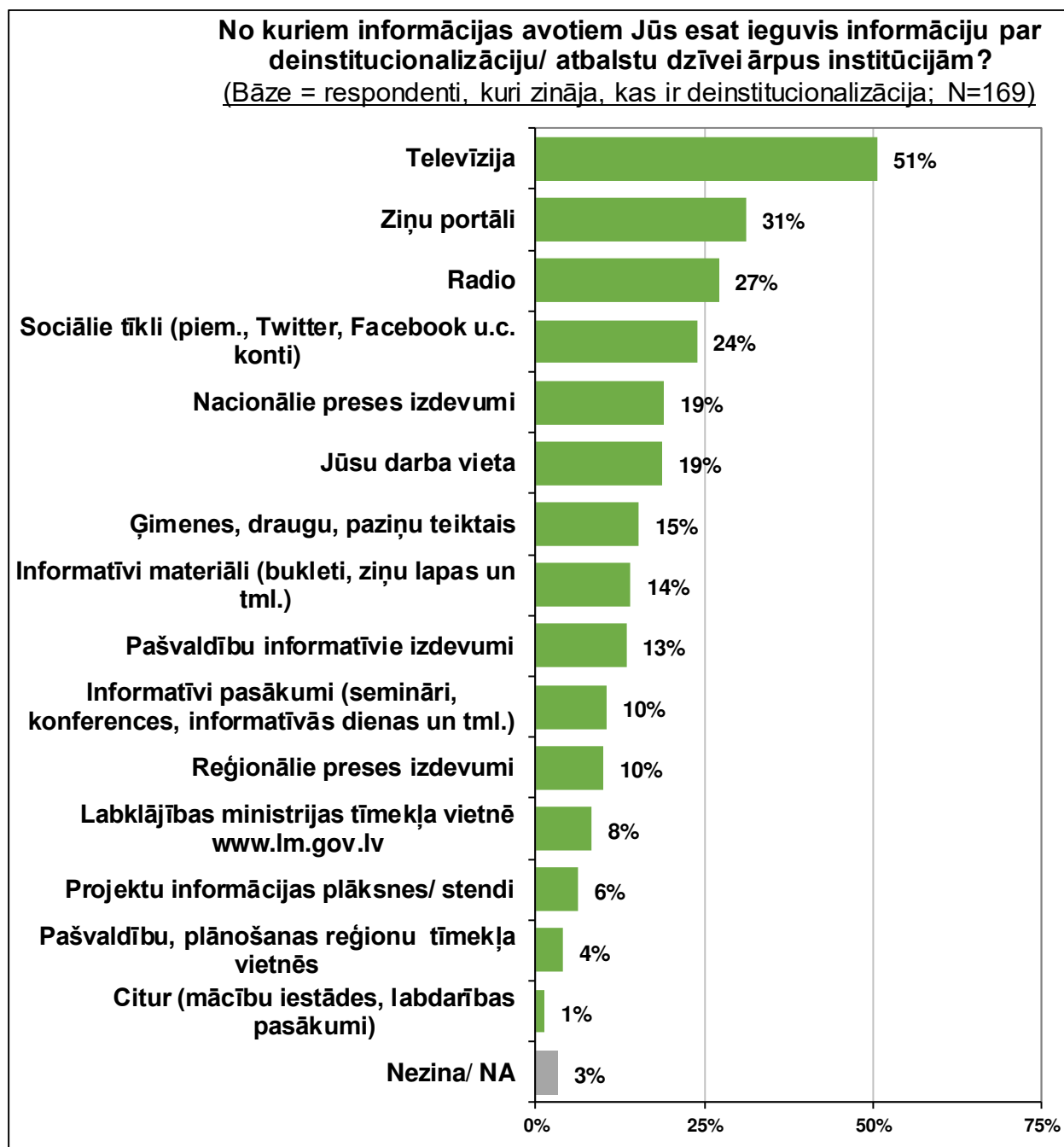
Zina, kas ir deinstitucionalizācija (Visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

2. Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitucionalizācijas procesu

Respondenti, kuri zināja, kas ir deinstitucionalizācija, tika lūgti atbildēt uz jautājumu:

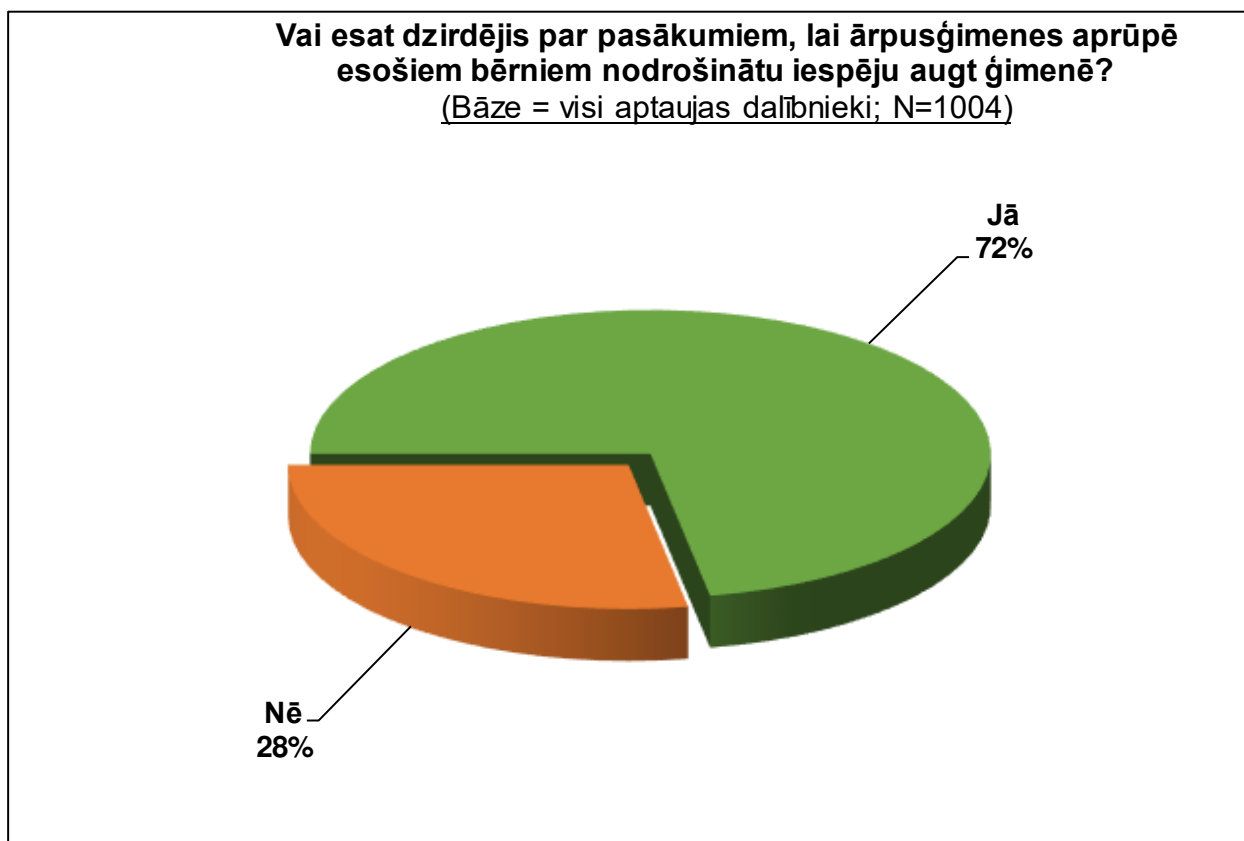
- *“No kuriem informācijas avotiem Jūs esat ieguvis informāciju par deinstitucionalizāciju/ atbalstu dzīvei ārpus institūcijām?”*

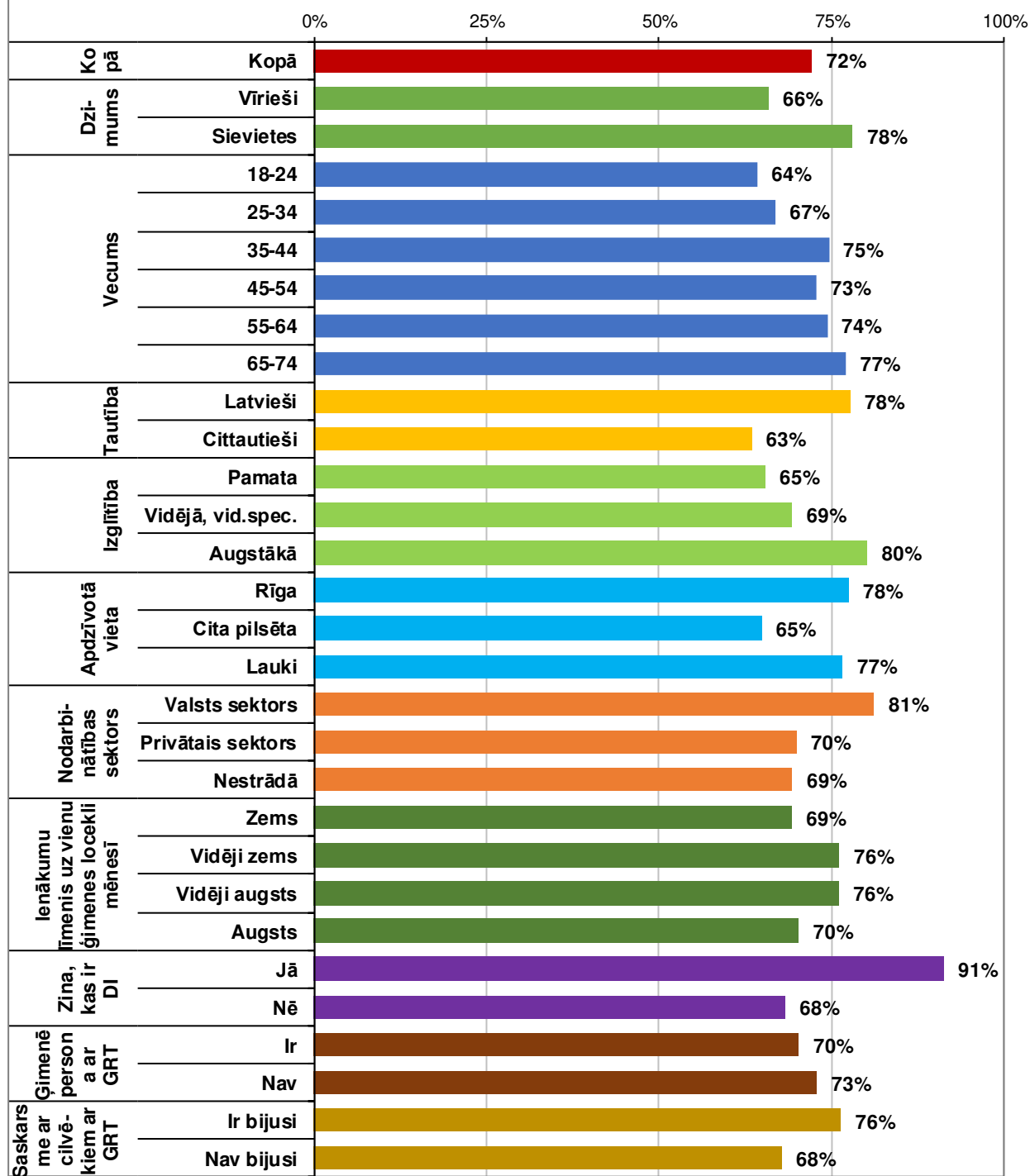
3. Dažādu deinstitutionalizācijas pasākumu atpazīstamība

Aptaujas jautājums:

- *“Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē?”*

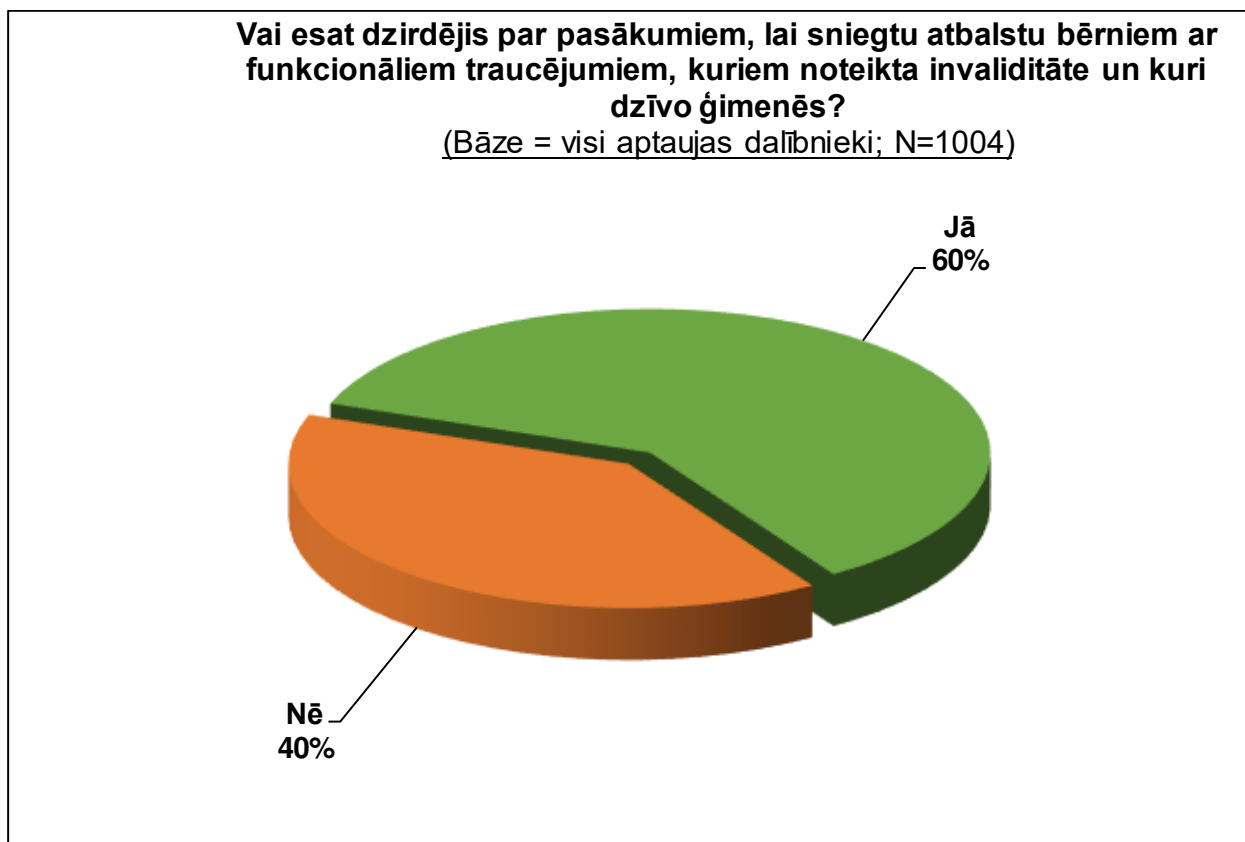

Ir dzirdējis par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

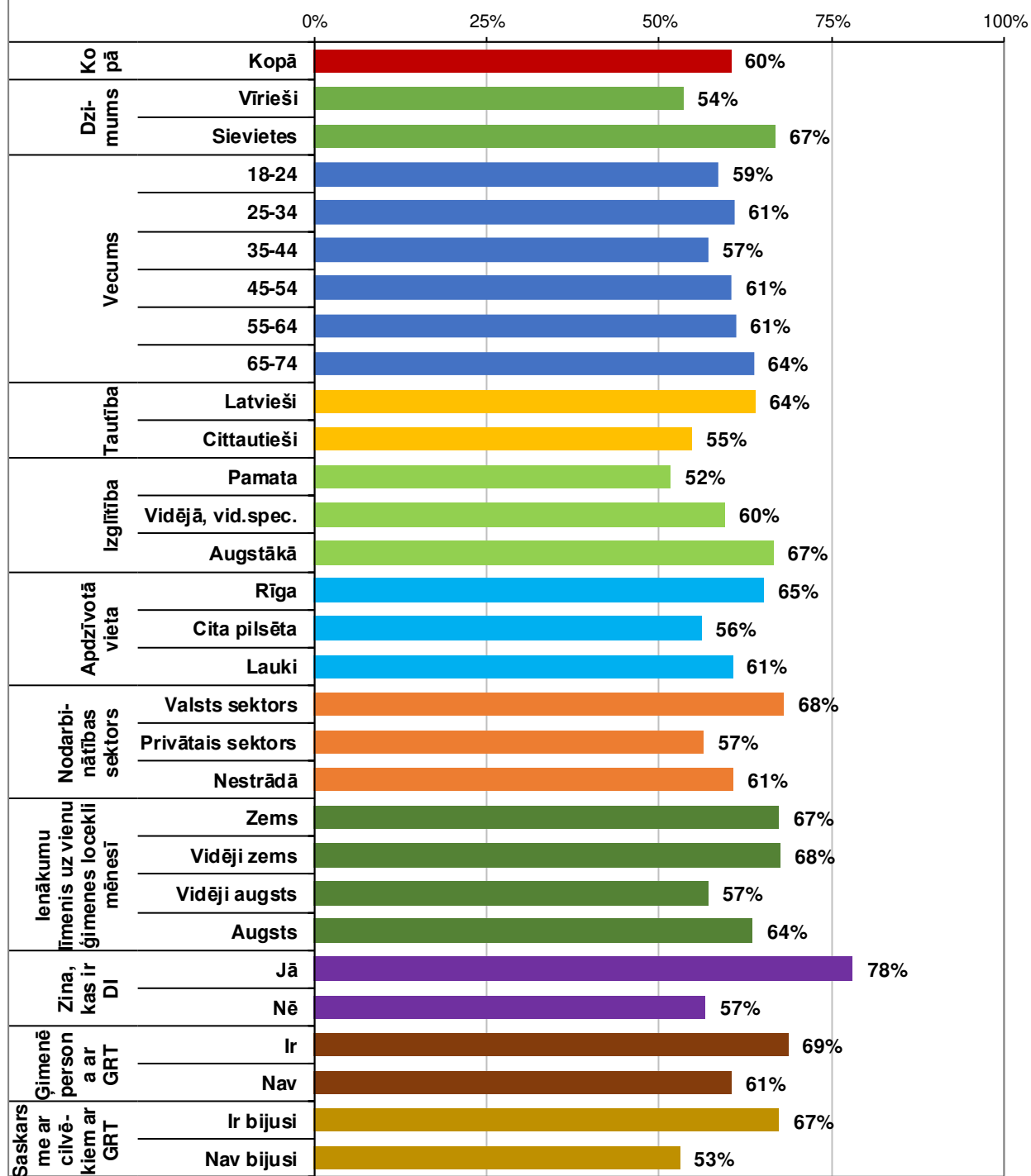

Aptaujas jautājums:

- *“Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs?”*

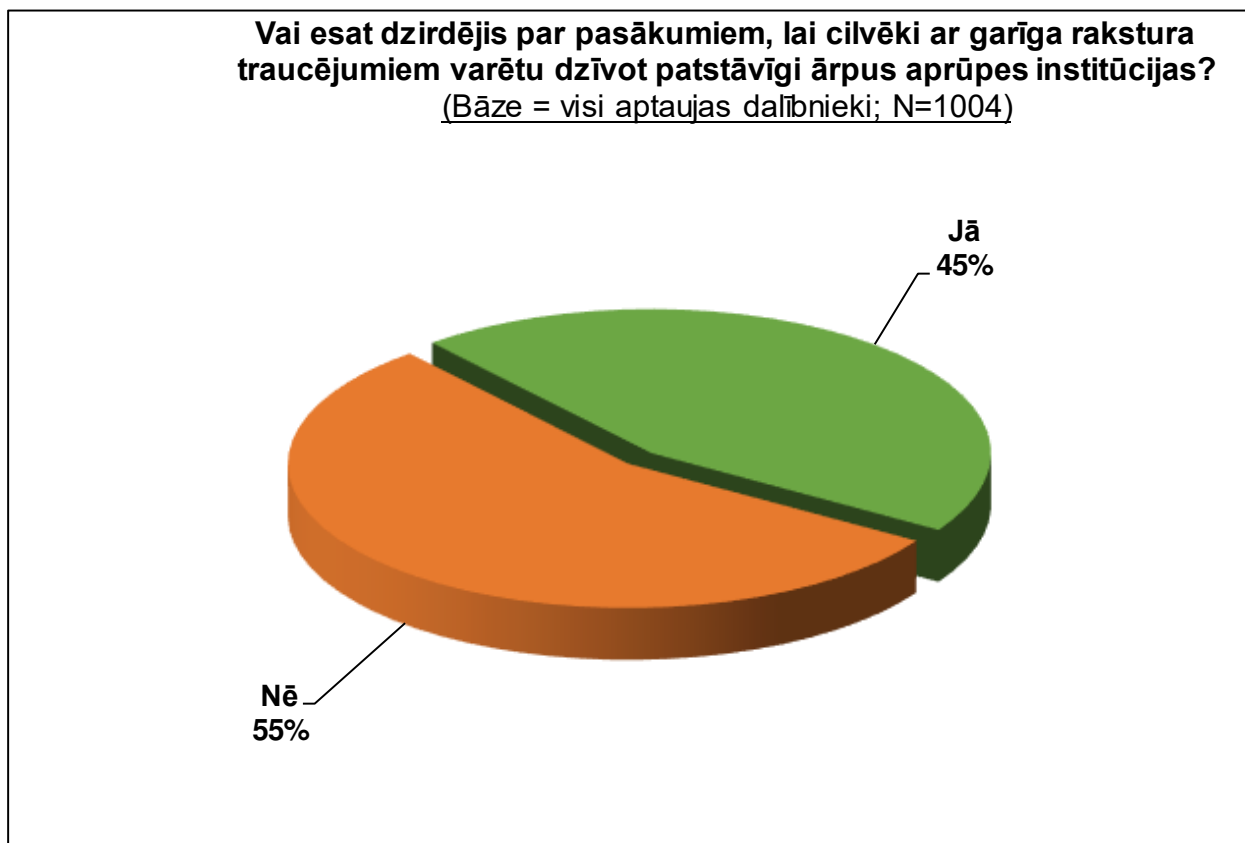

Ir dzirdējis par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

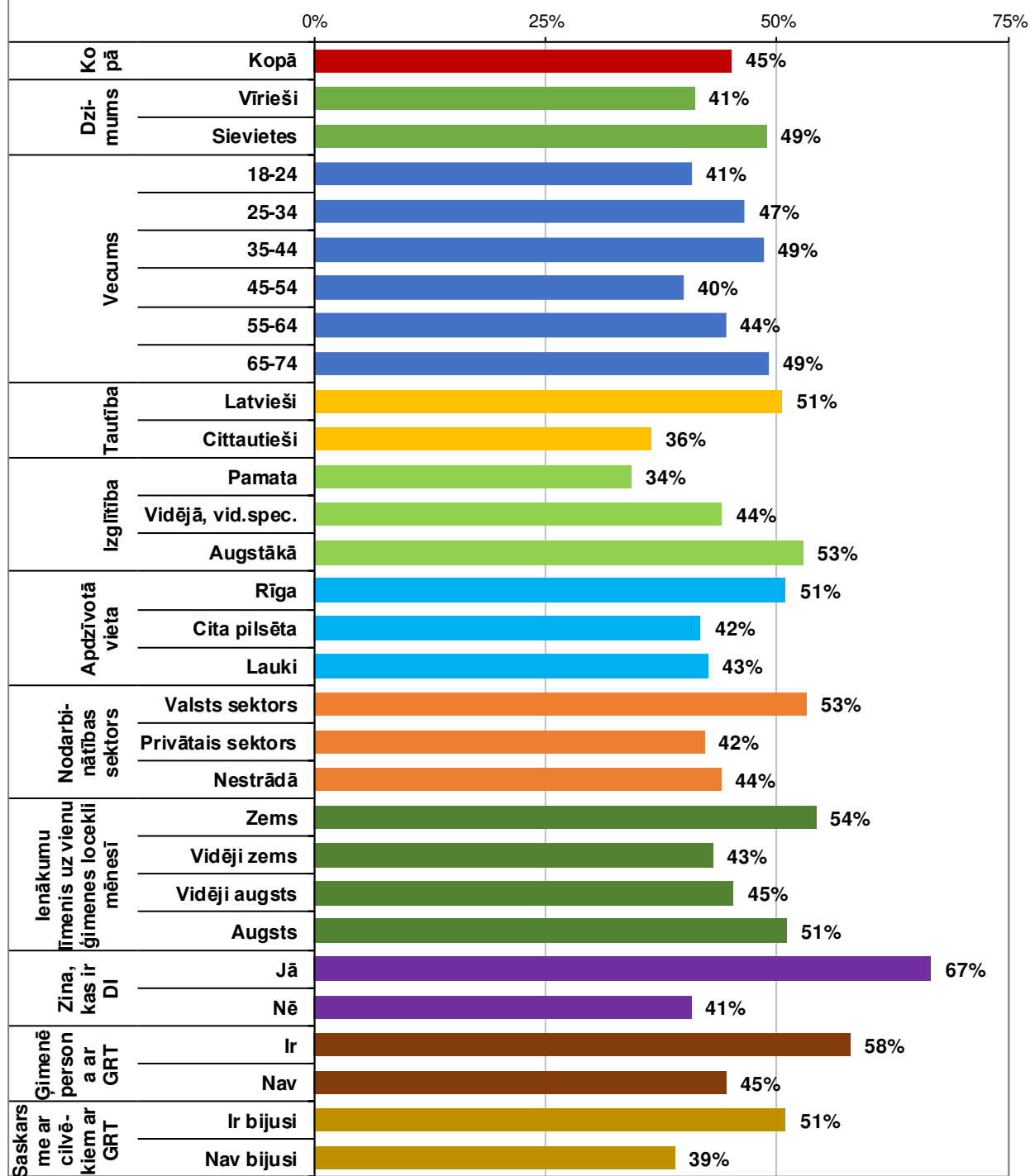

Aptaujas jautājums:

- ***“Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas?”***

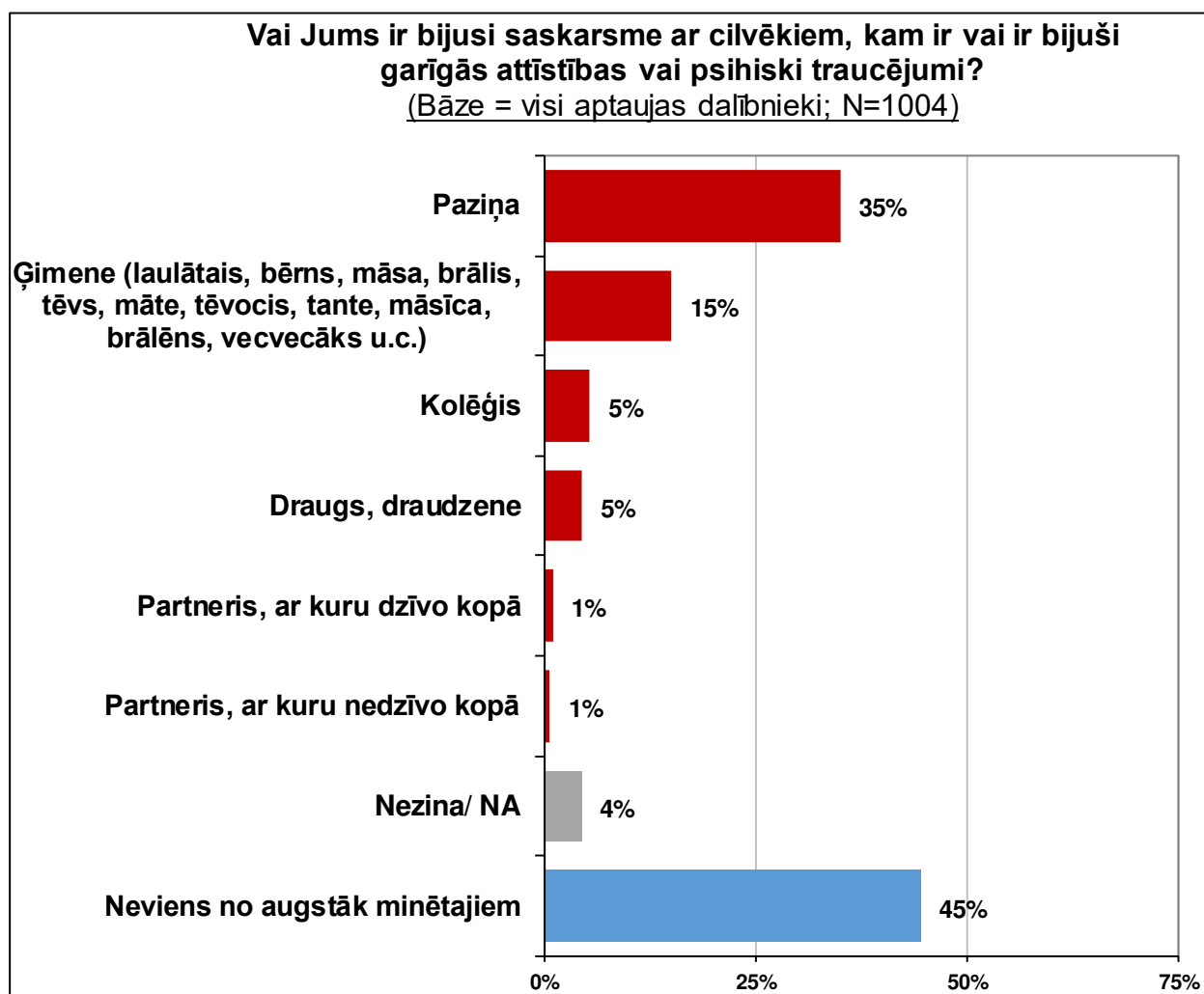
**Ir dzirdējis par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem
varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas**
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

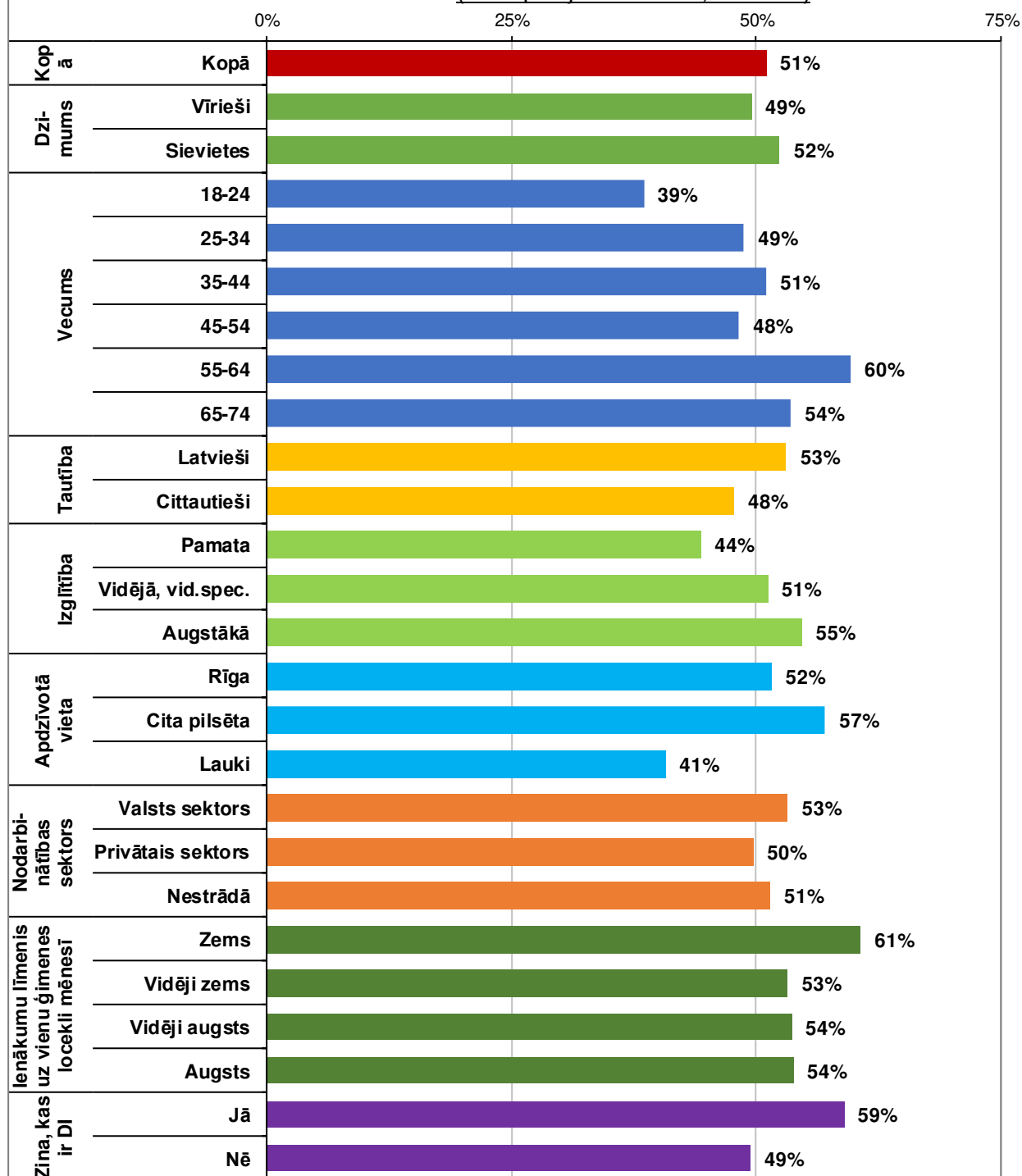
4. Saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir garīga rakstura traucējumi

Aptaujas jautājums:

- *“Vai Jums ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi?”*

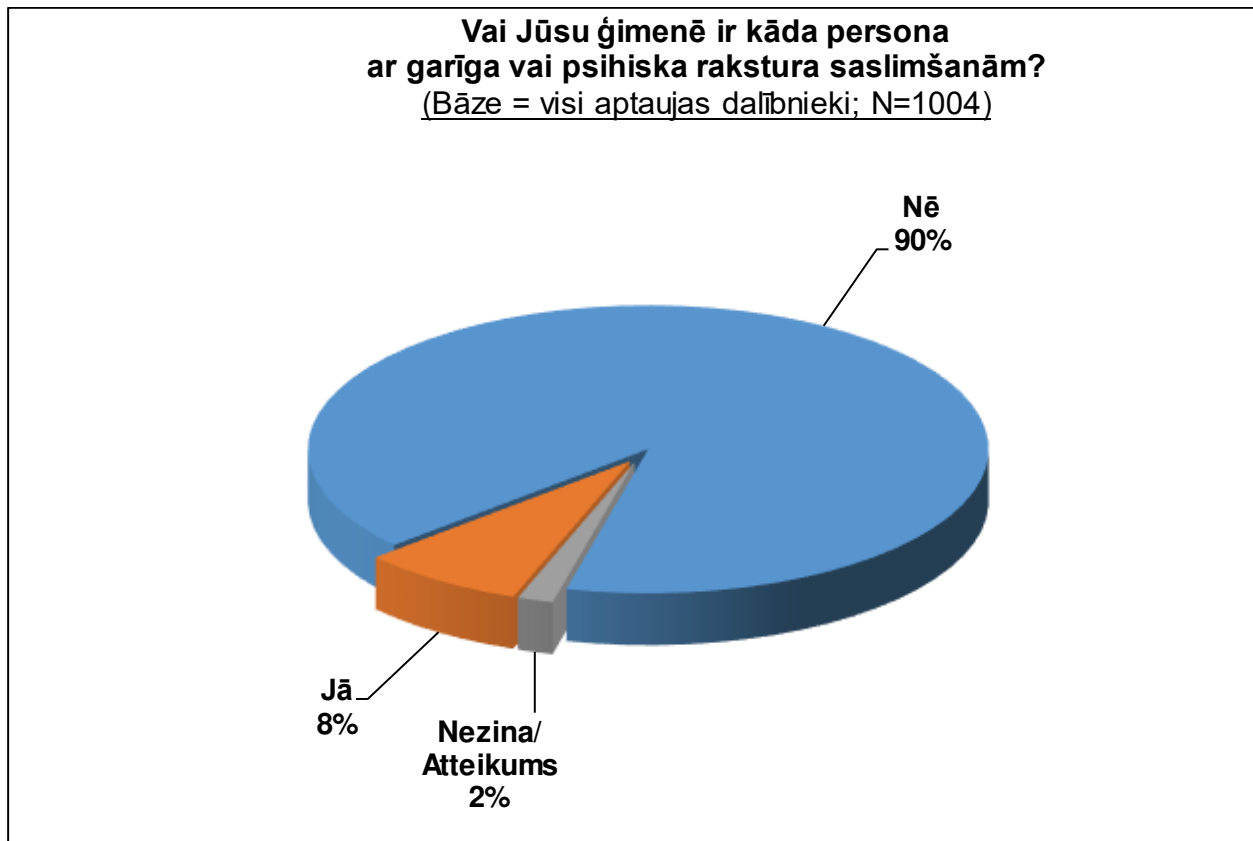

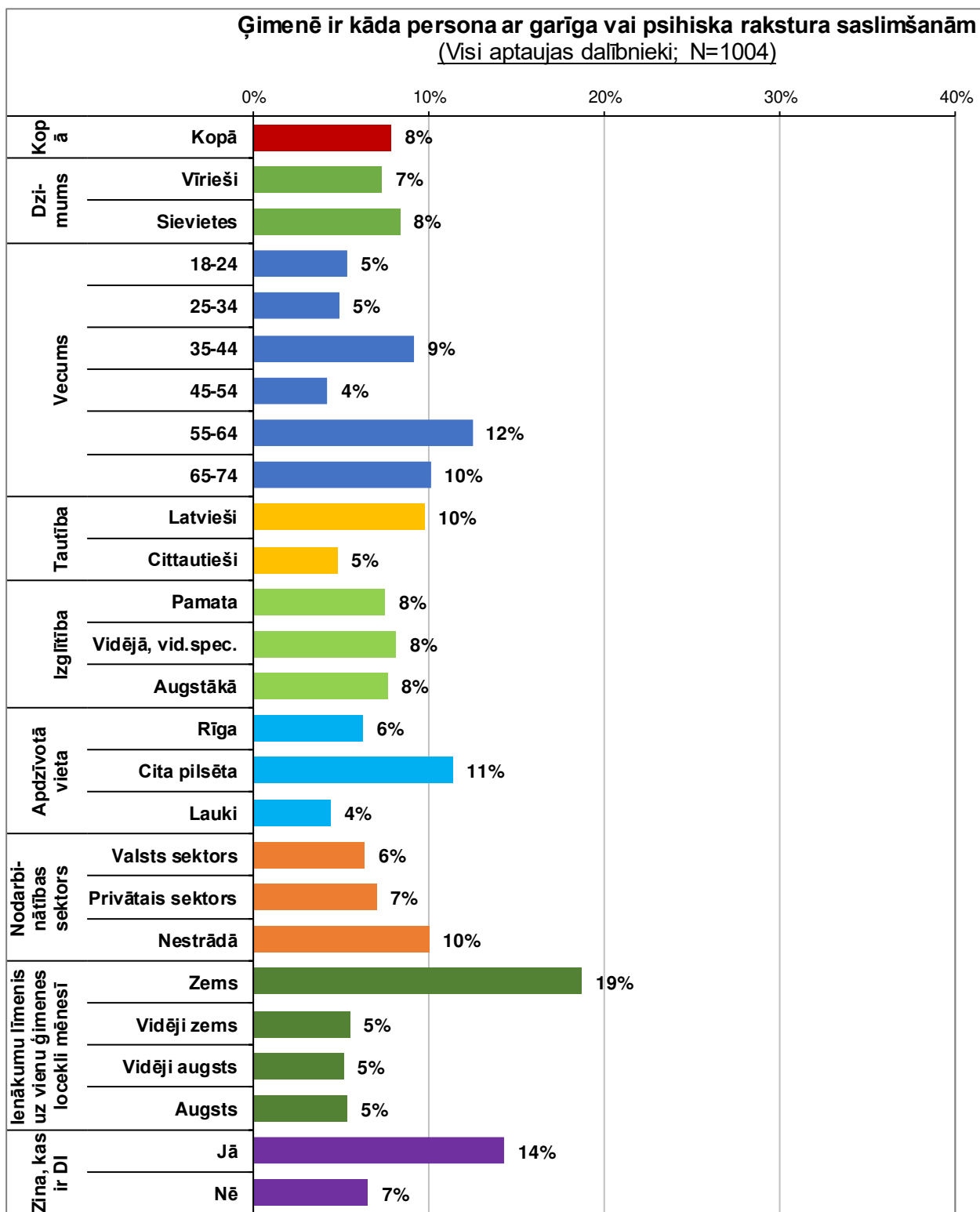
Ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

Aptaujas jautājums:

- **“Vai Jūsu ģimenē ir kāda persona ar garīga vai psihiska rakstura saslimšanām?”**

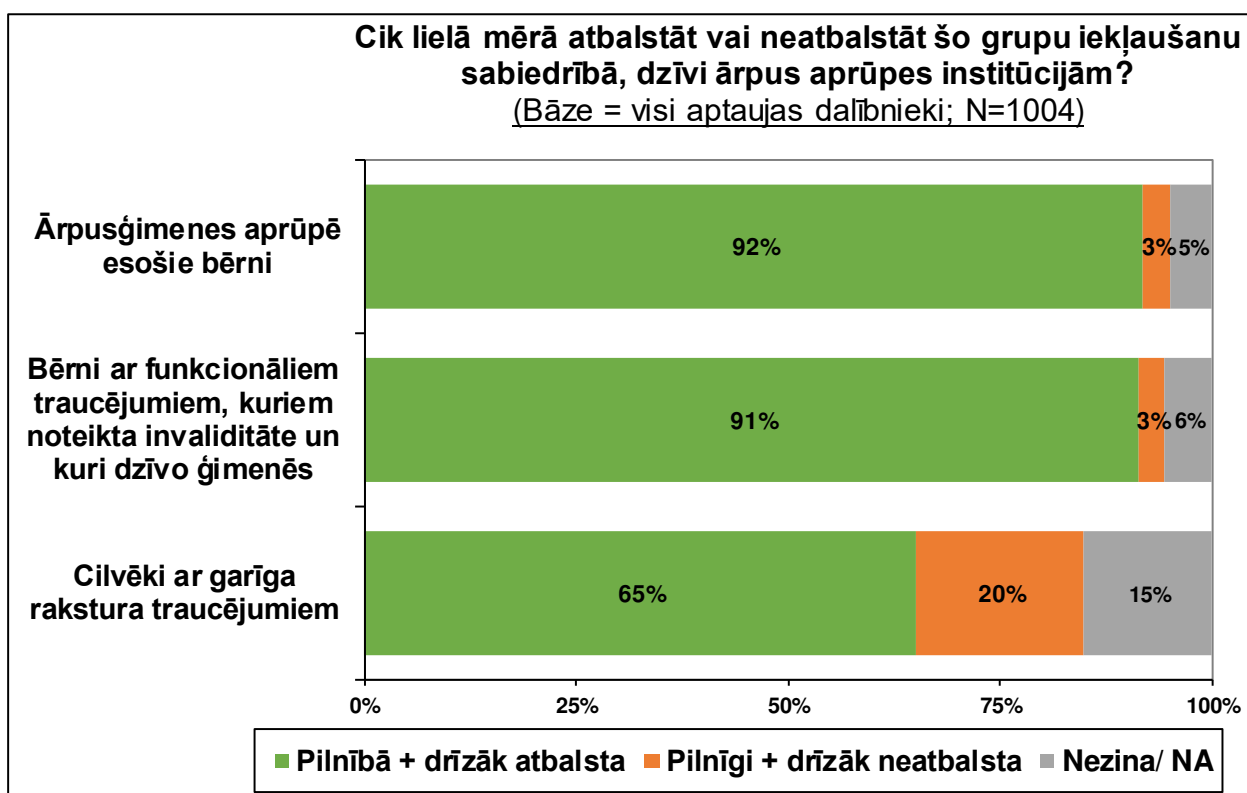
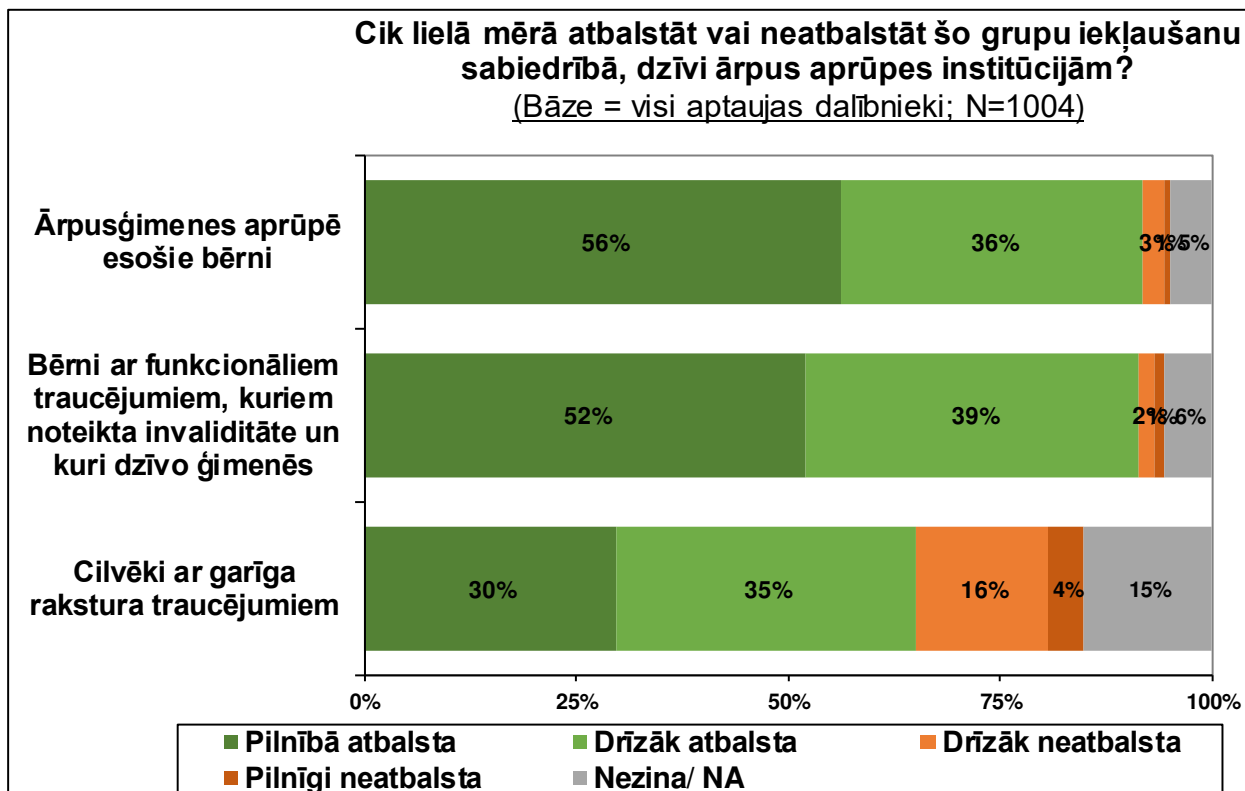

5. Priekšstati un atbalsts deinstitucionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām

Aptaujas jautājums:

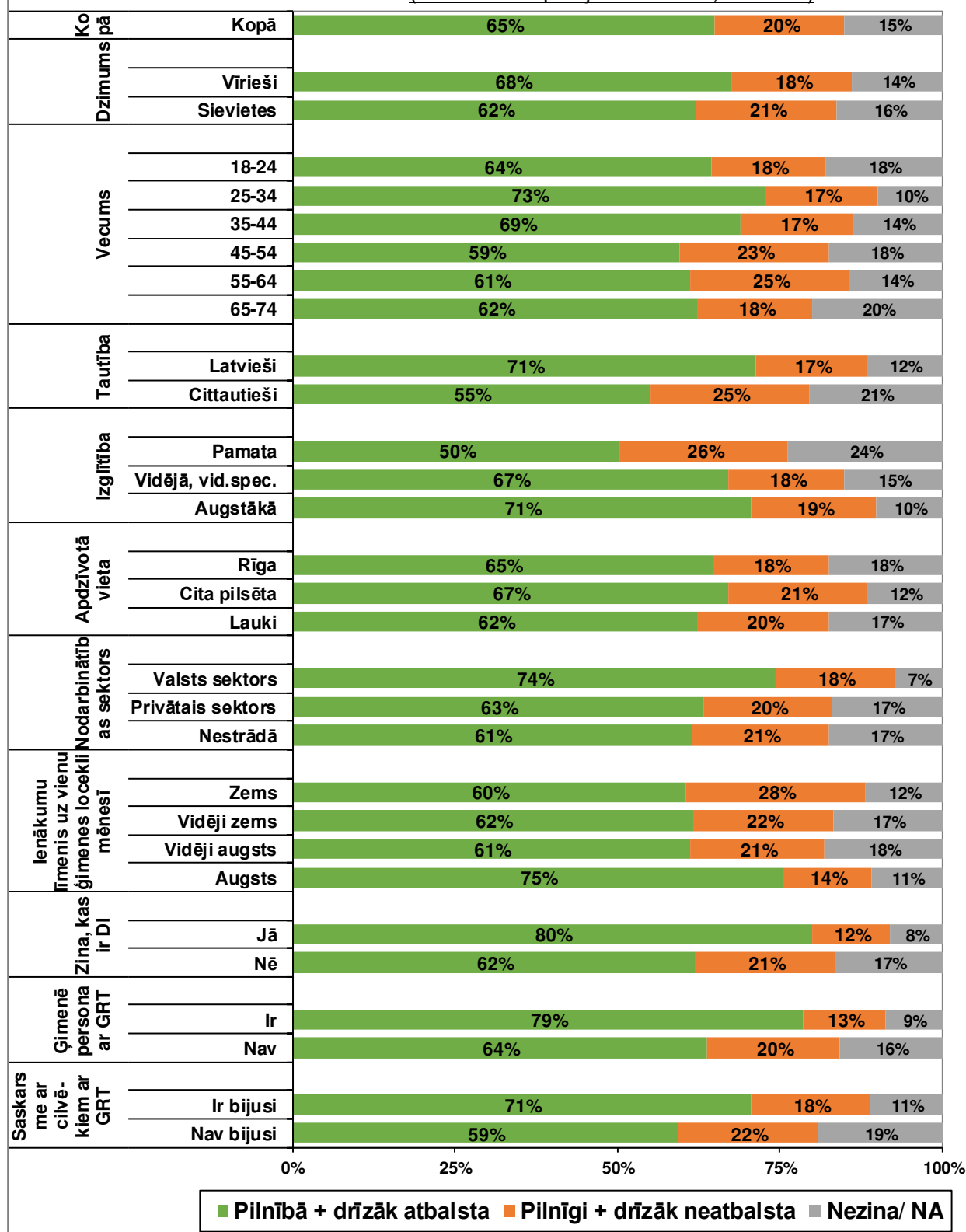
- "Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?"

Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šīs grupas iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?

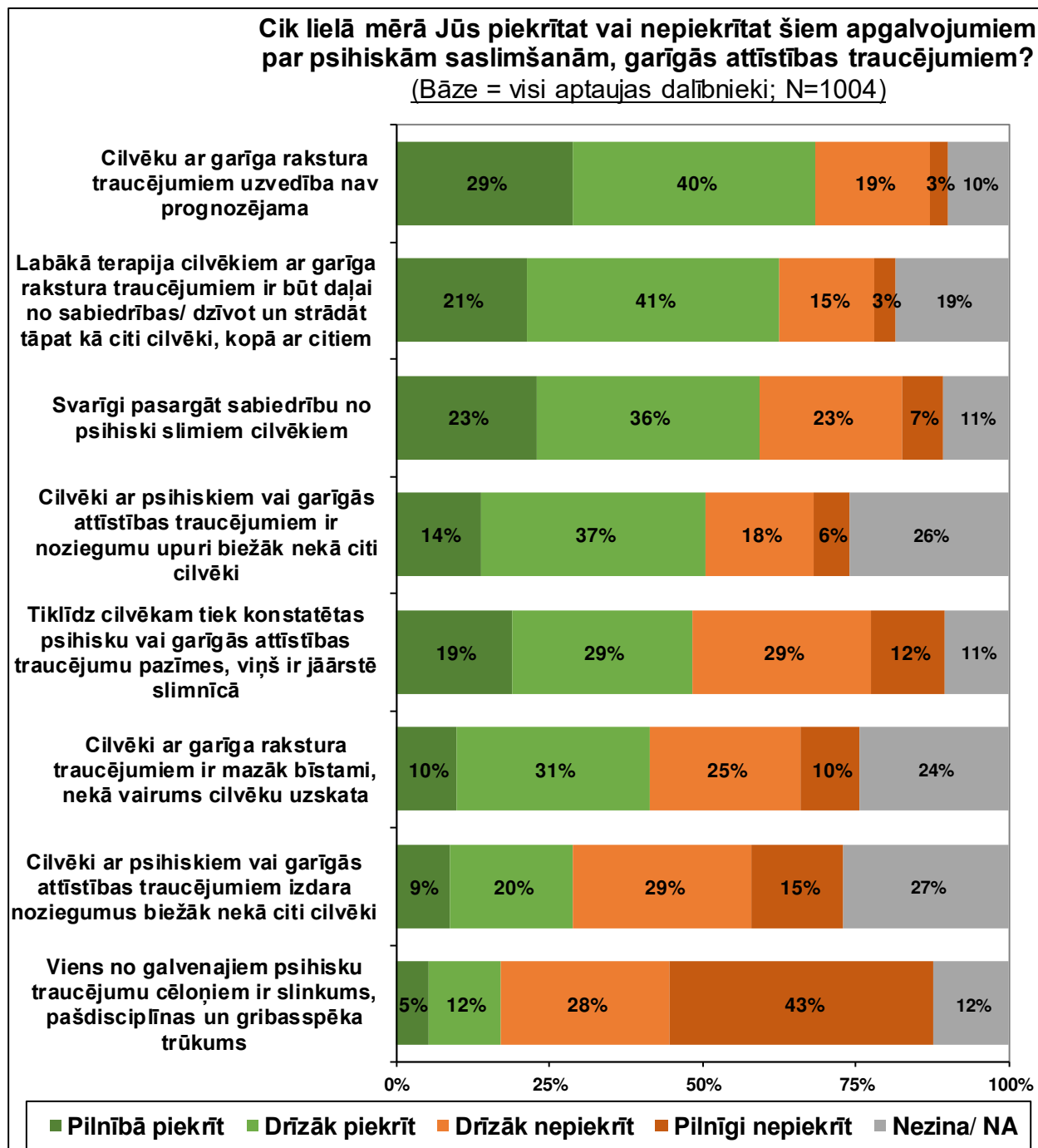
Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

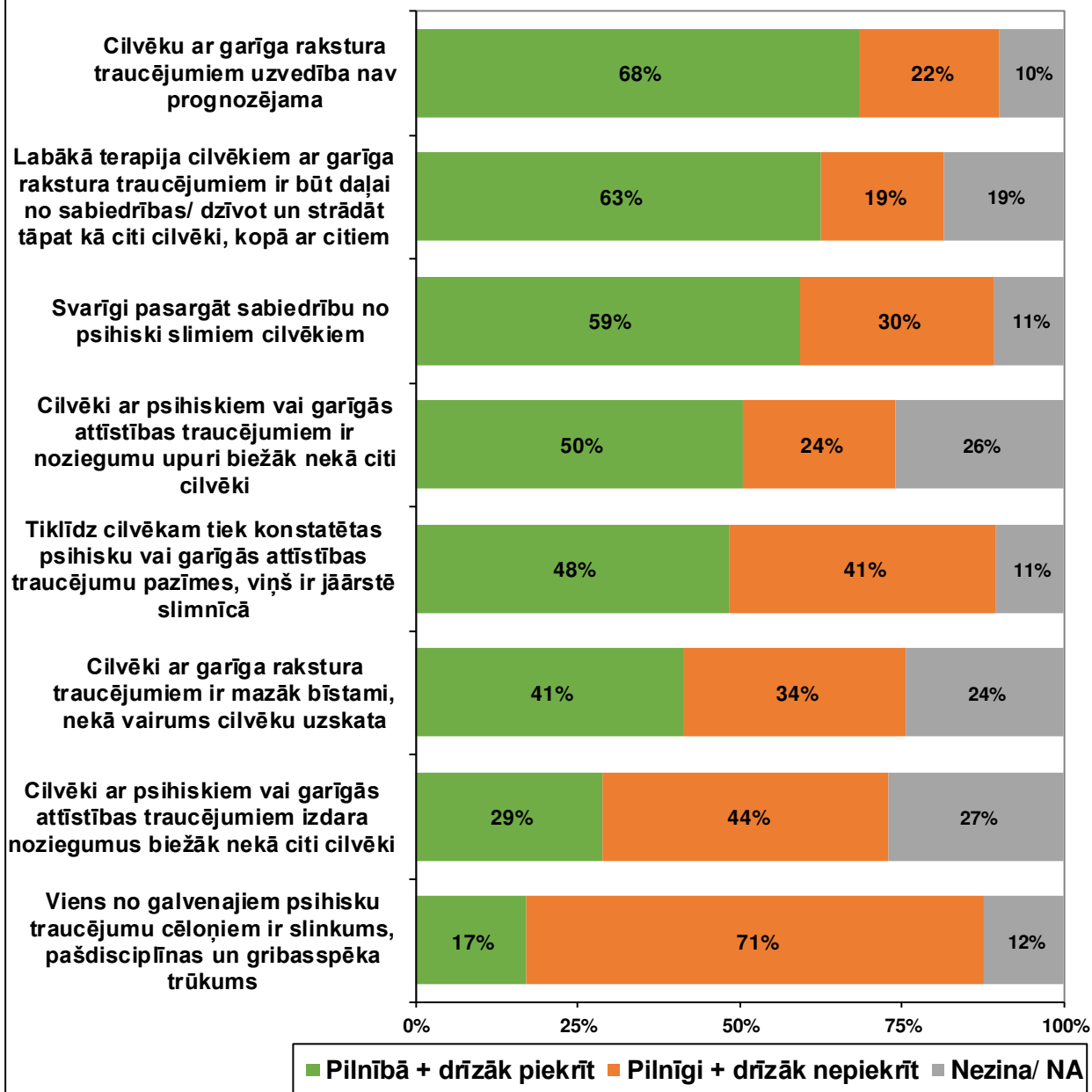
Aptaujas jautājums:

- *“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?”*

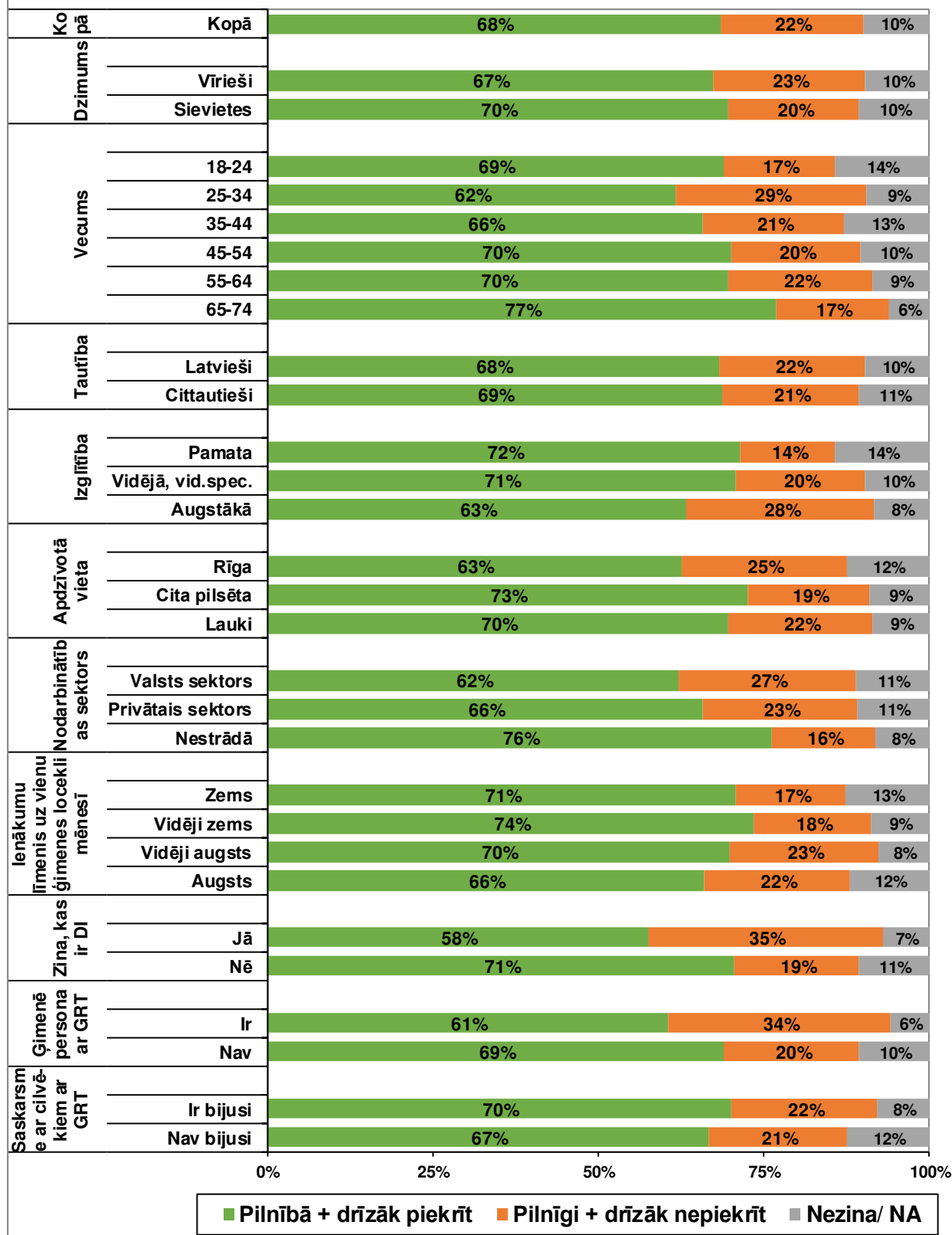

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?

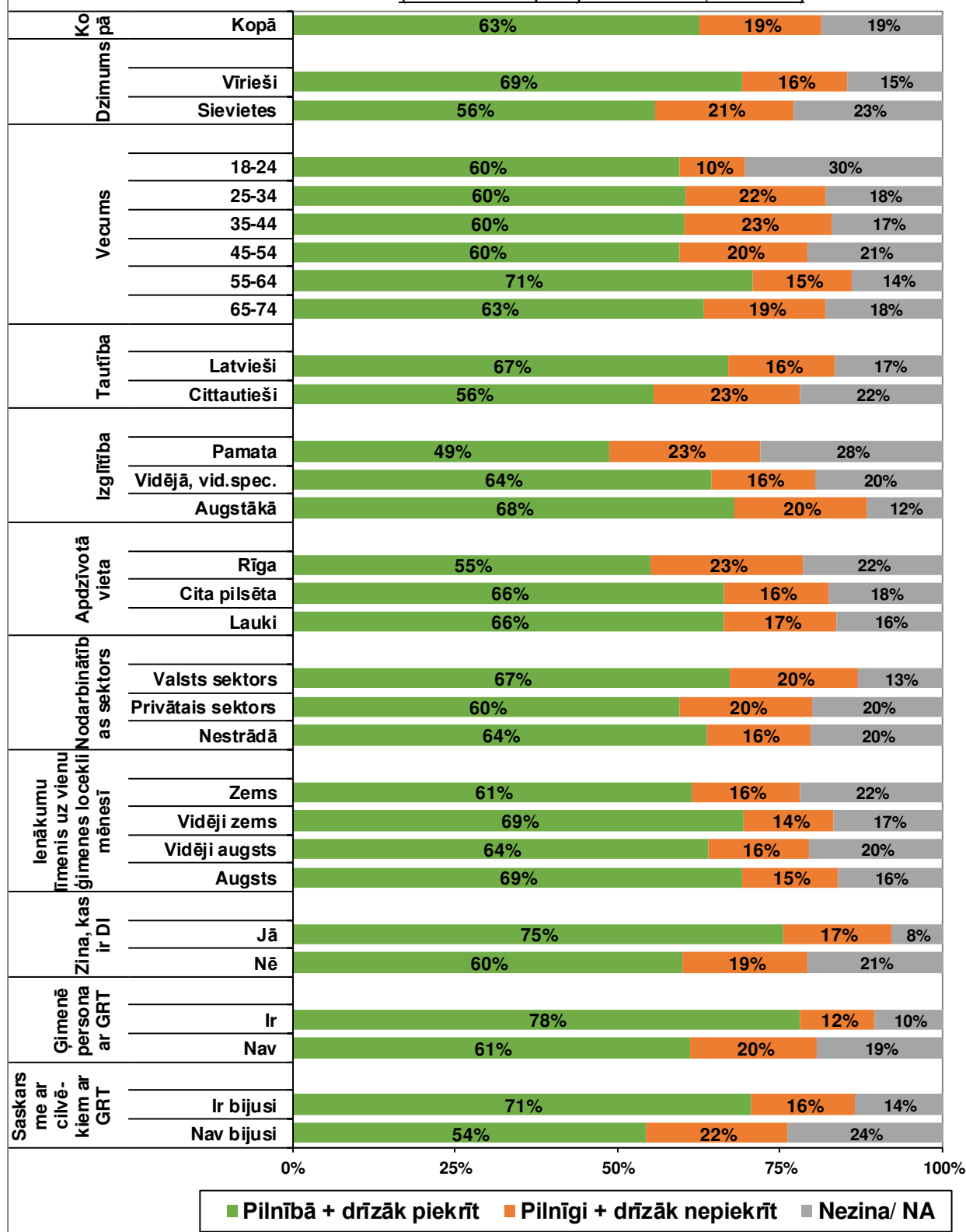
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

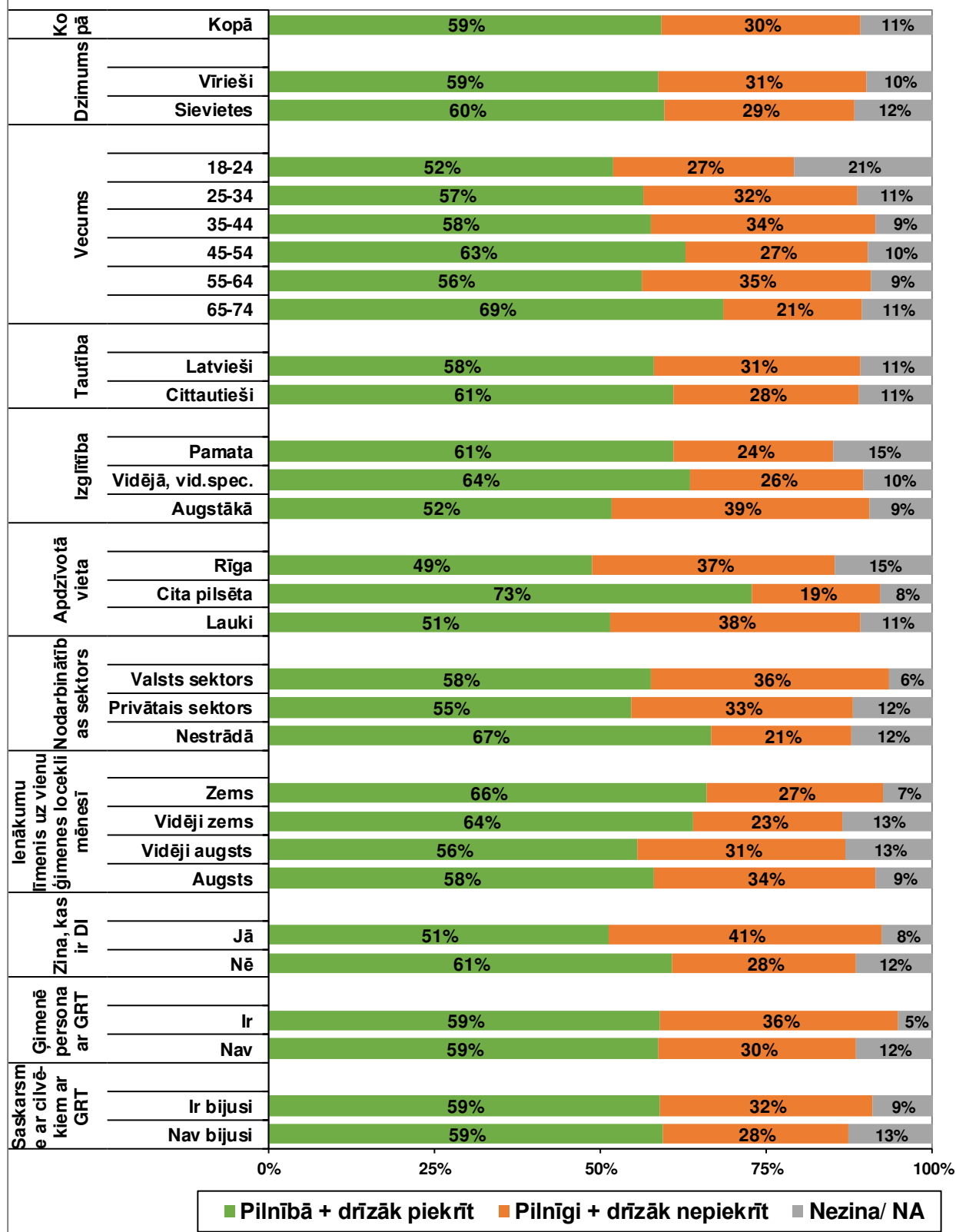
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem uzvedība nav prognozējama
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

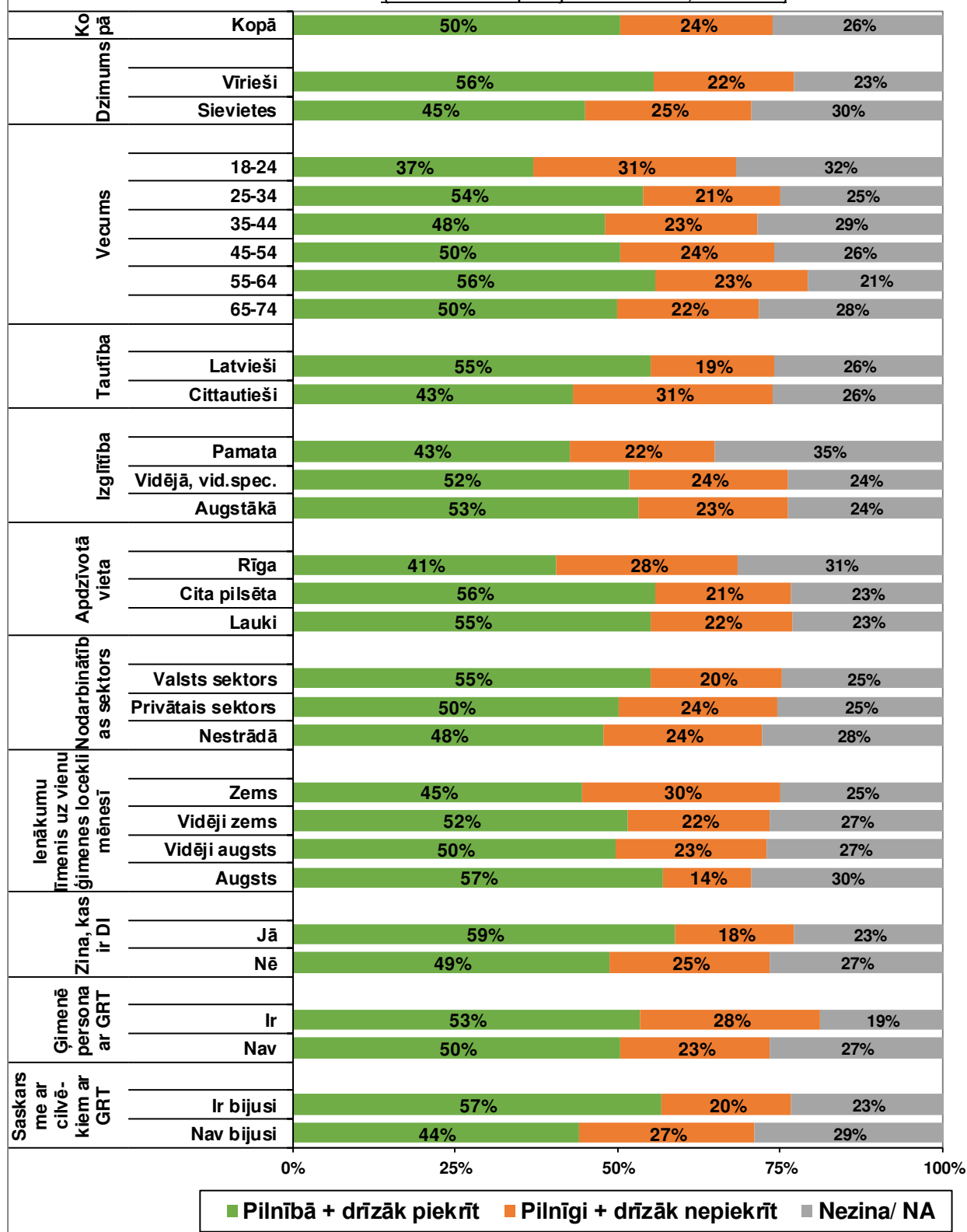
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
**Labākā terapija cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir būt daļai
 no sabiedrības/ dzīvot un strādāt tāpat kā citi cilvēki, kopā ar citiem**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

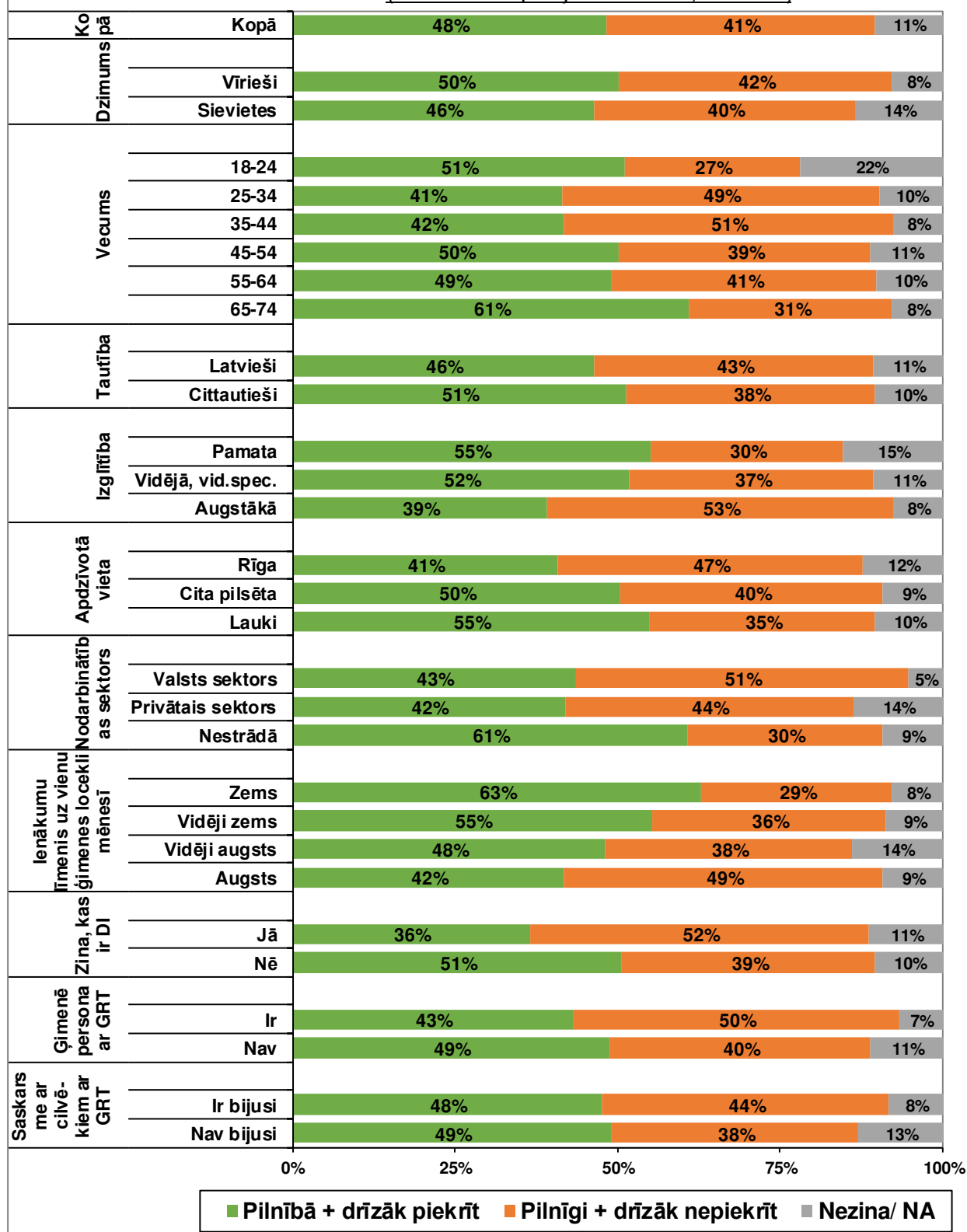
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
Svarīgi pasargāt sabiedrību no psihiski slimiem cilvēkiem
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

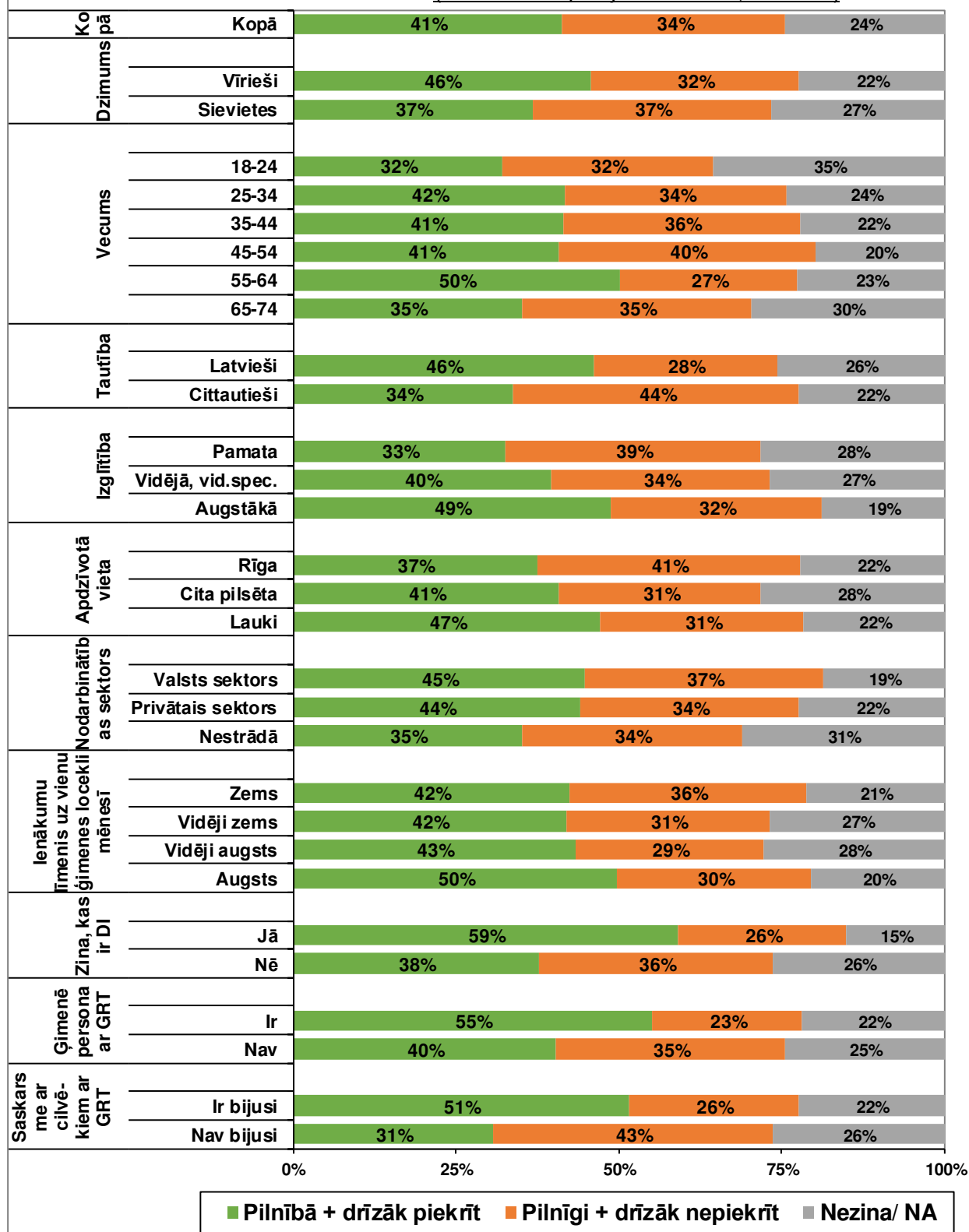
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
**Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem
 ir noziegumu upuri biežāk nekā citi cilvēki**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

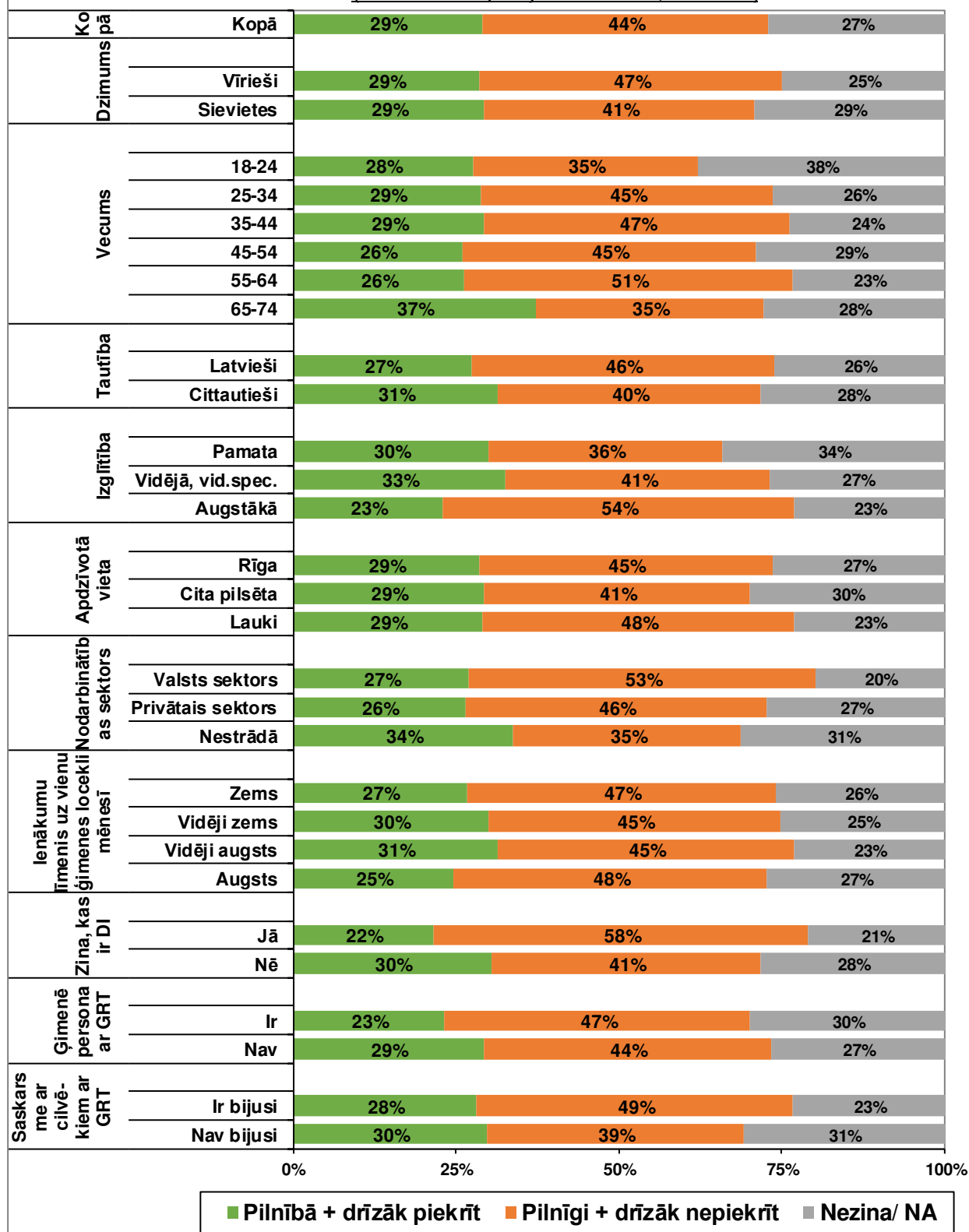
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
Tiklīdz cilvēkam tiek konstatētas psihisku vai garīgās attīstības traucējumu pazīmes, viņš ir jāārstē slimnīcā
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

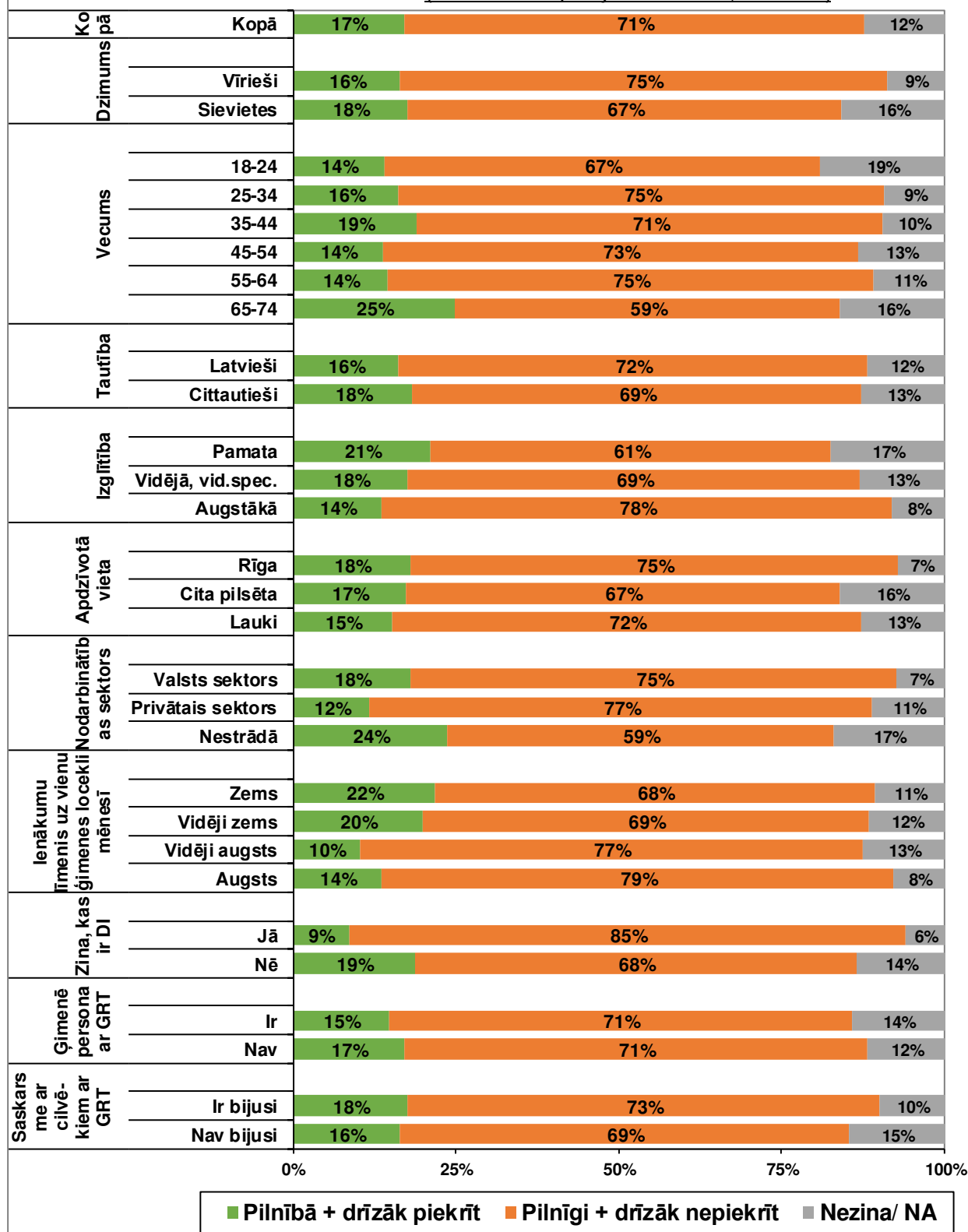
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
**Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir mazāk bīstami,
 nekā vairums cilvēku uzskata**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

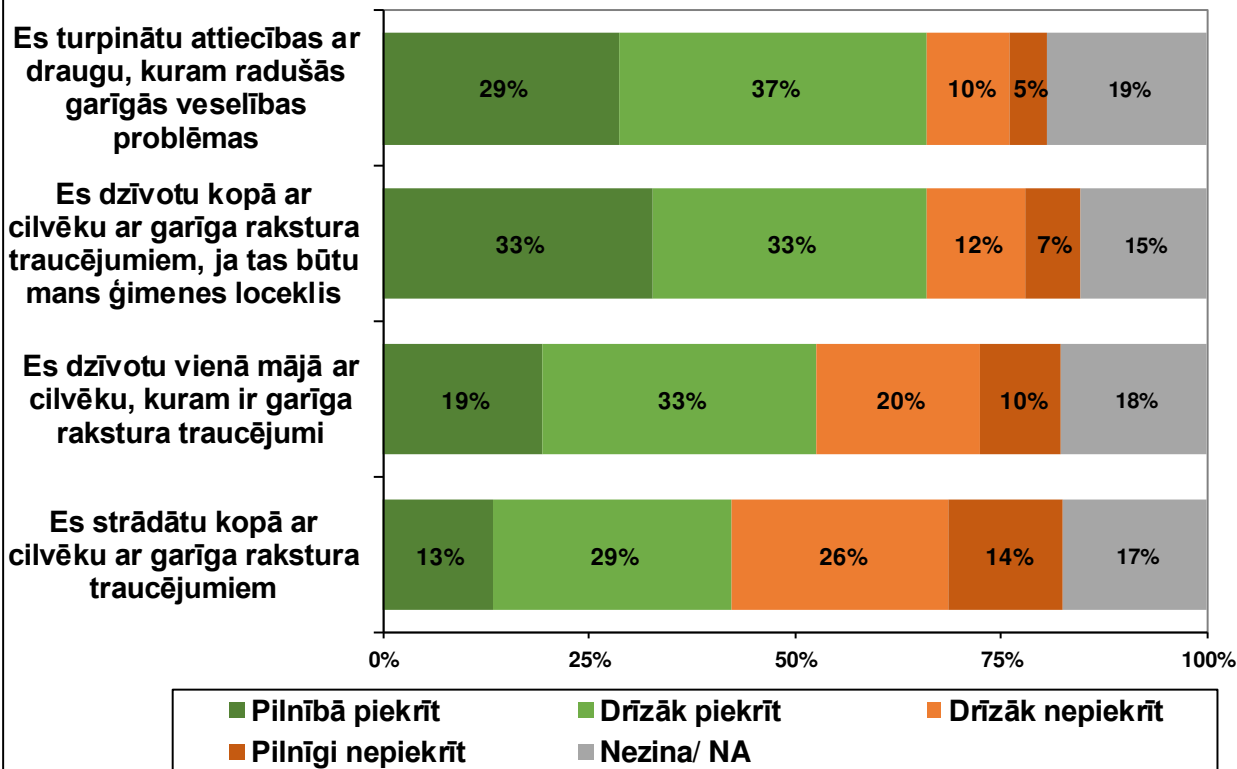
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
**Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem
 izdara noziegumus biežāk nekā citi cilvēki**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

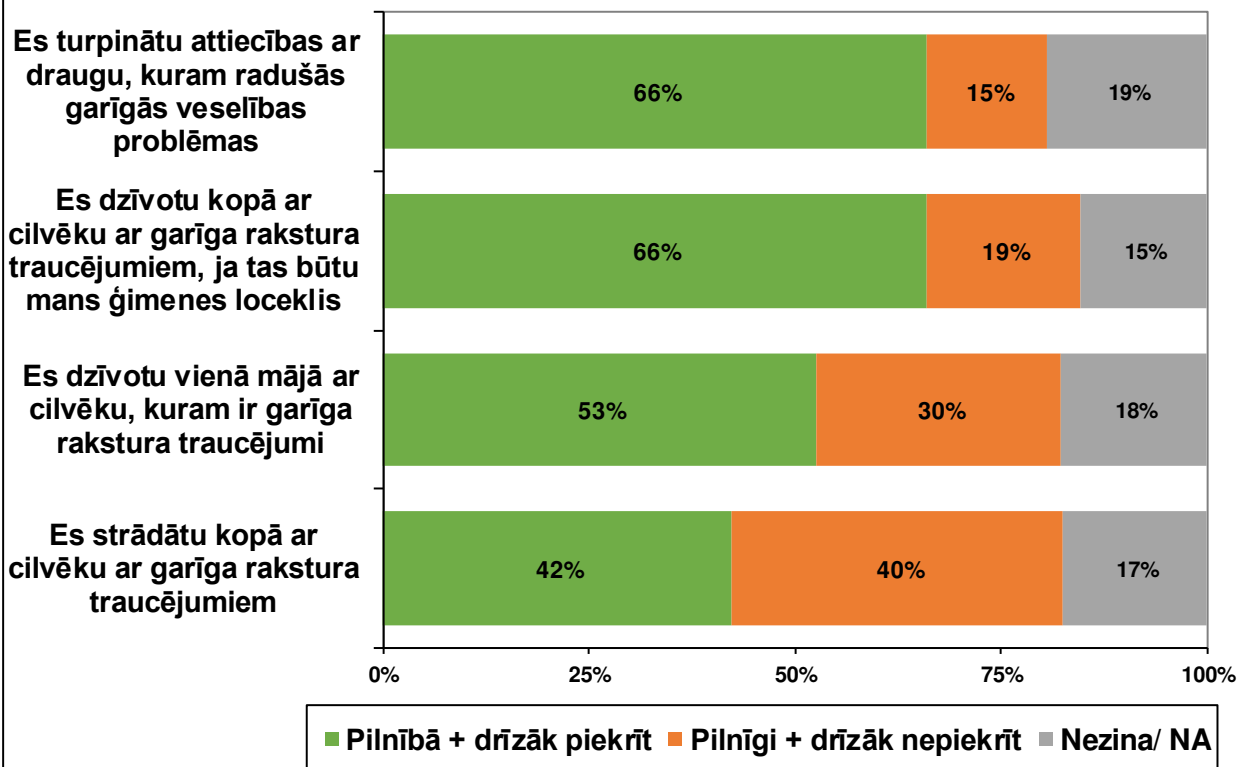
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam ?
**Viens no galvenajiem psihisku traucējumu cēloņiem ir slinkums,
 pašdisciplīnas un gribasspēka trūkums**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

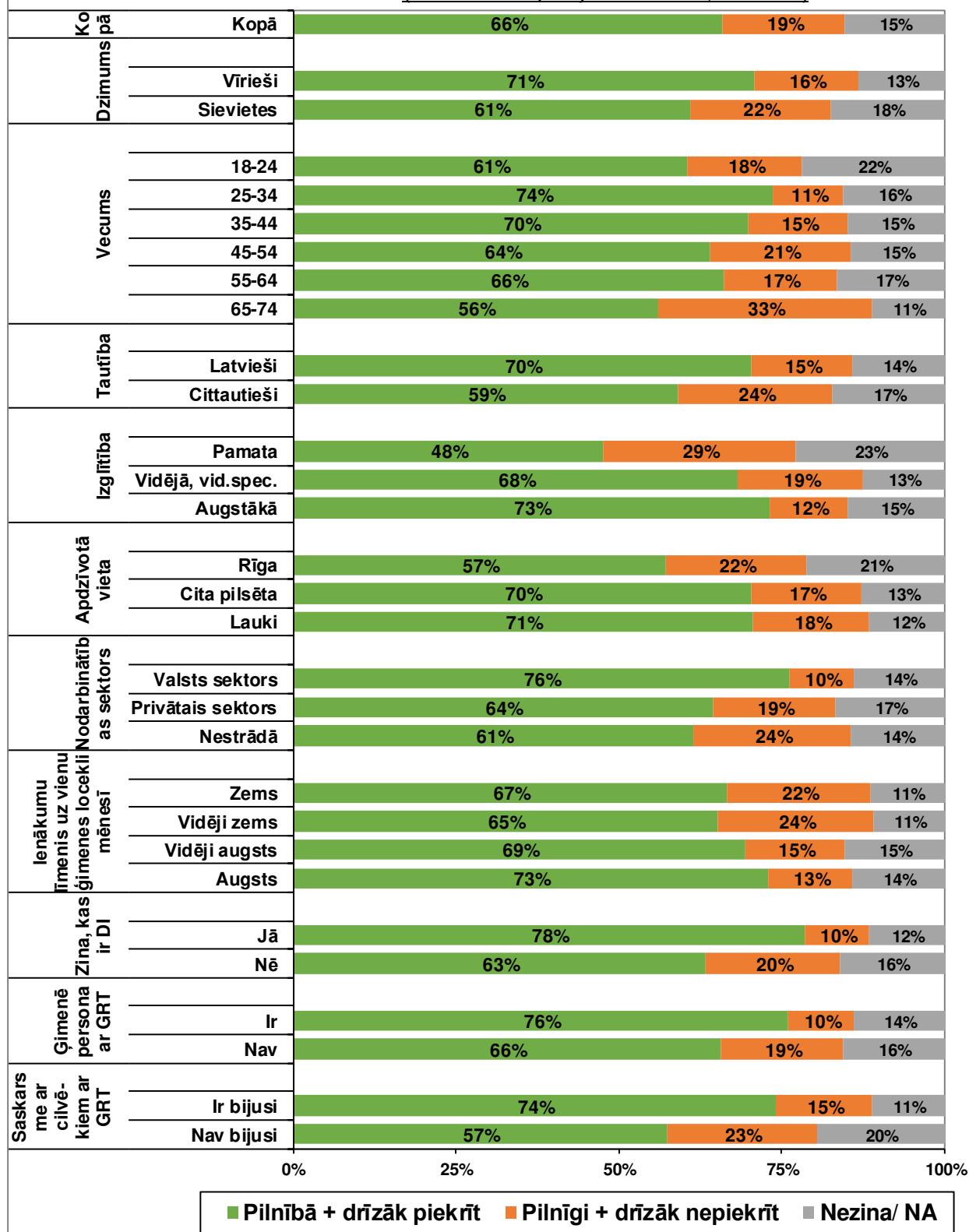
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

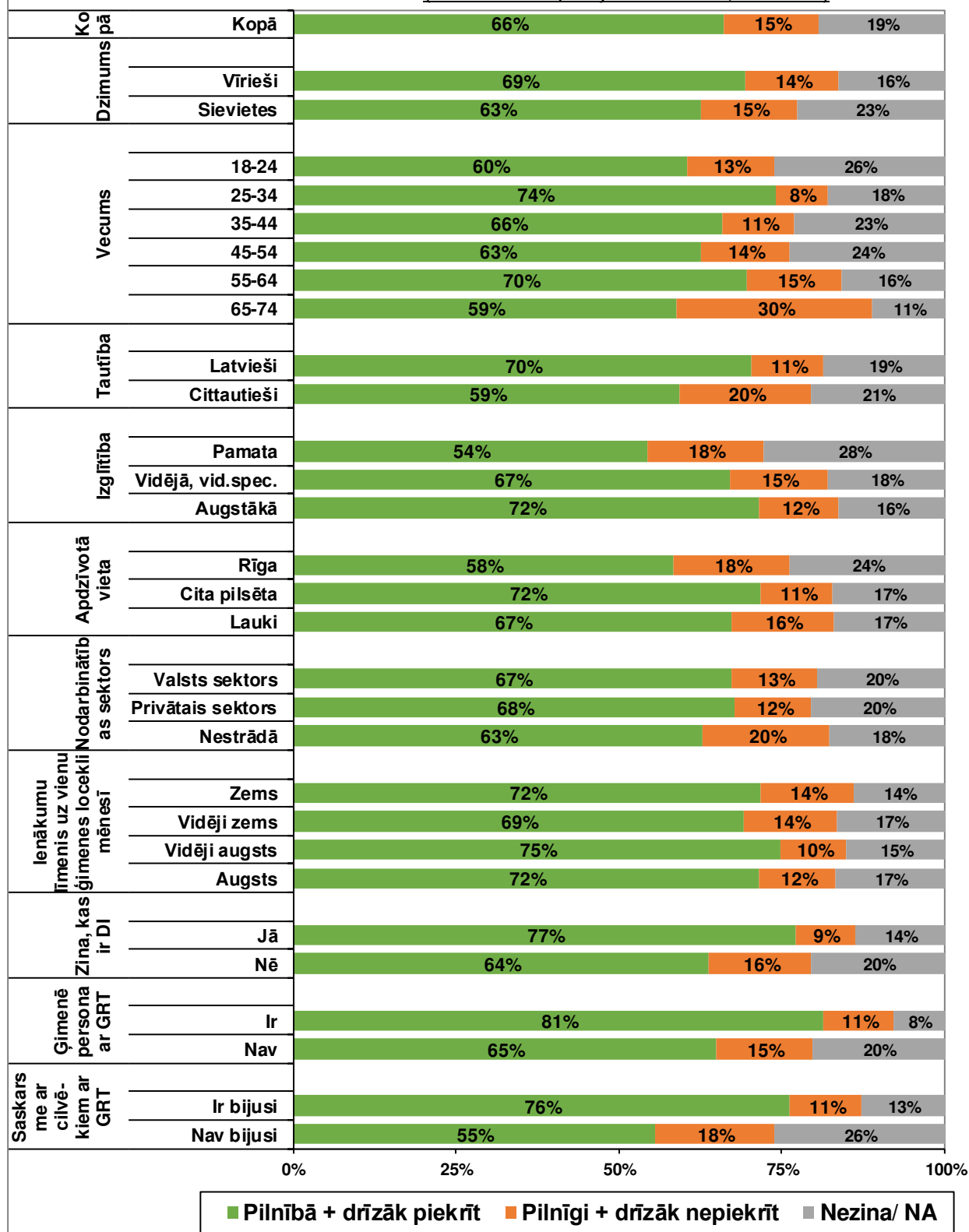
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

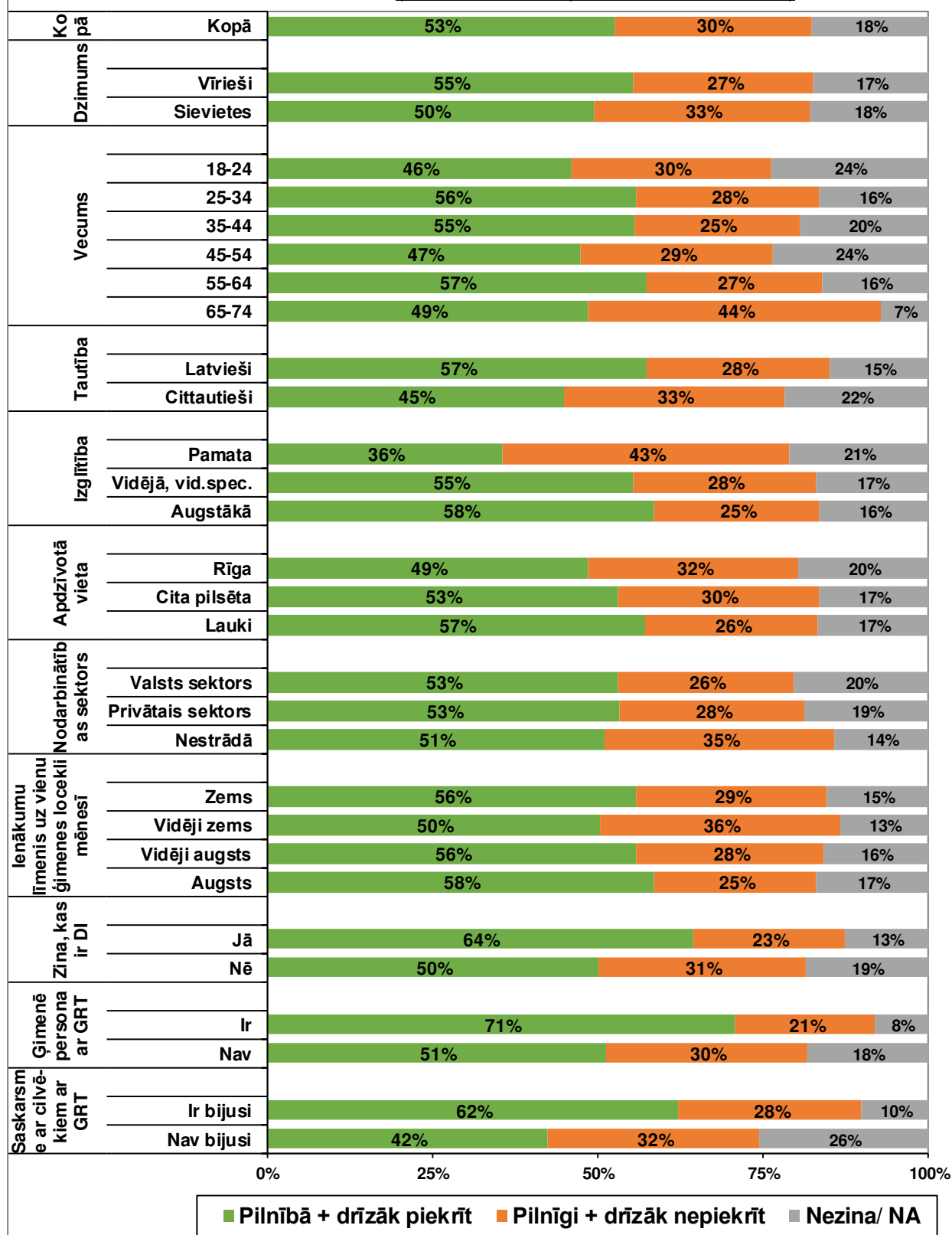
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
**Es dzīvotu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem,
ja tas būtu mans ģimenes loceklis**
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

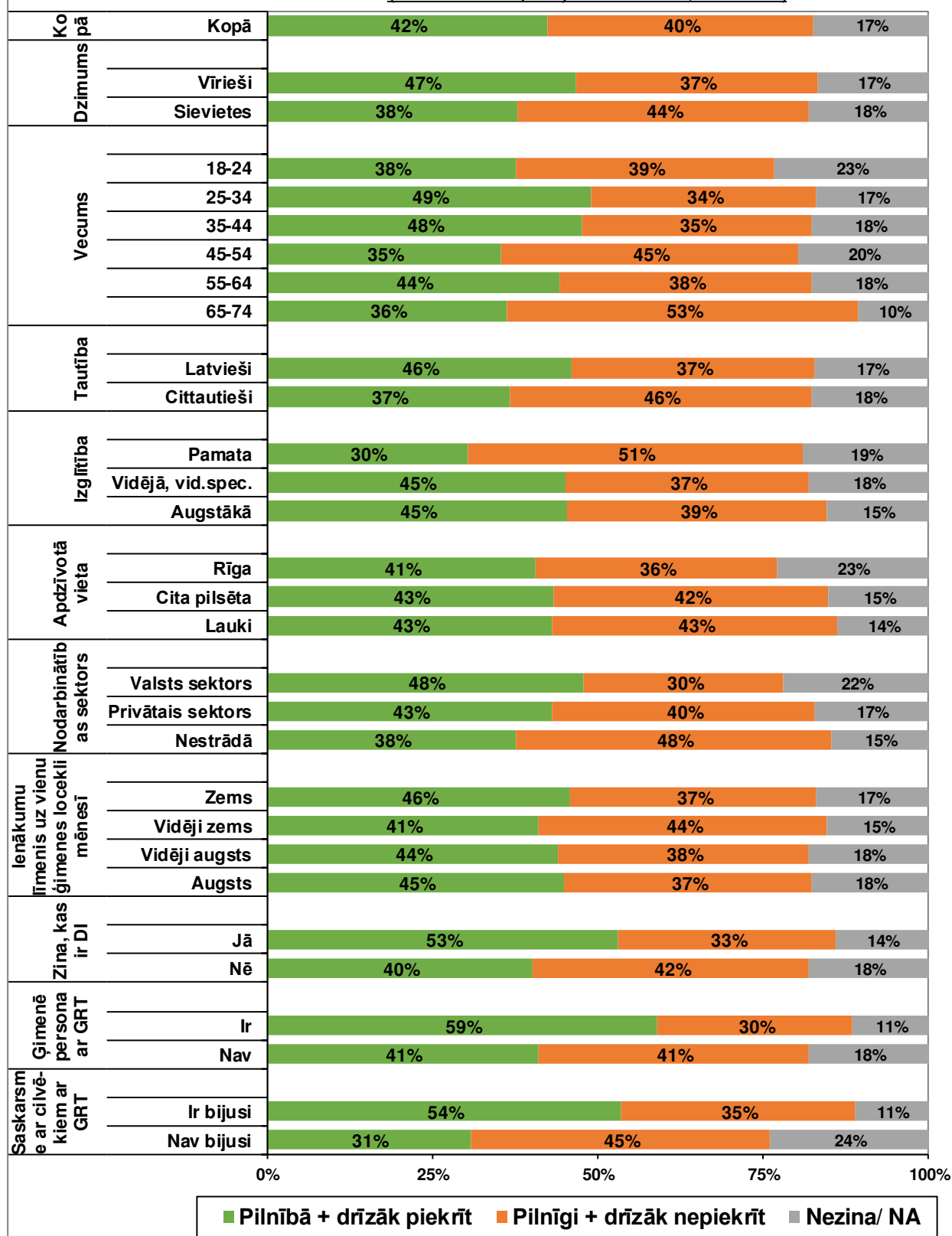
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
Es turpinātu attiecības ar draugu,
kuram radušās garīgās veselības problēmas
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
Es dzīvotu vienā mājā ar cilvēku, kuram ir garīga rakstura traucējumi
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

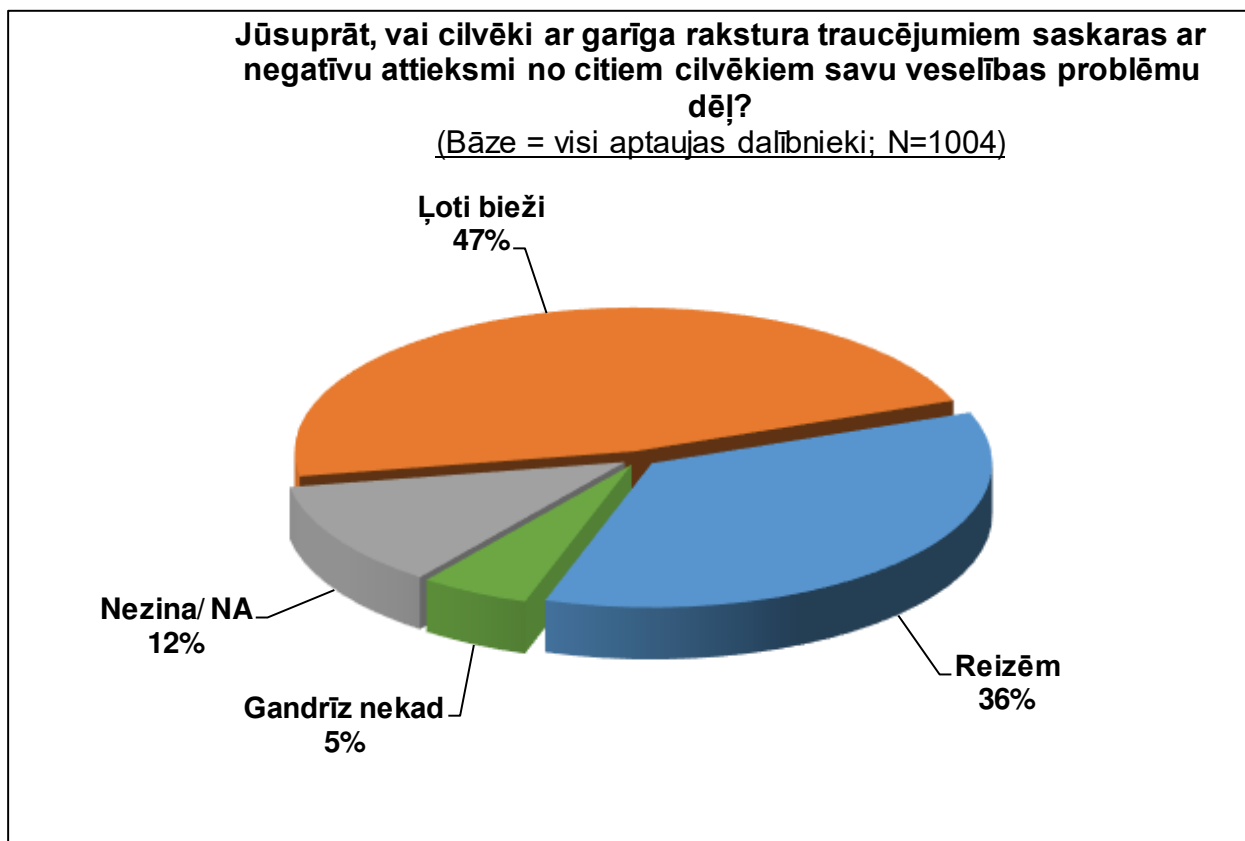

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam?
Es strādātu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

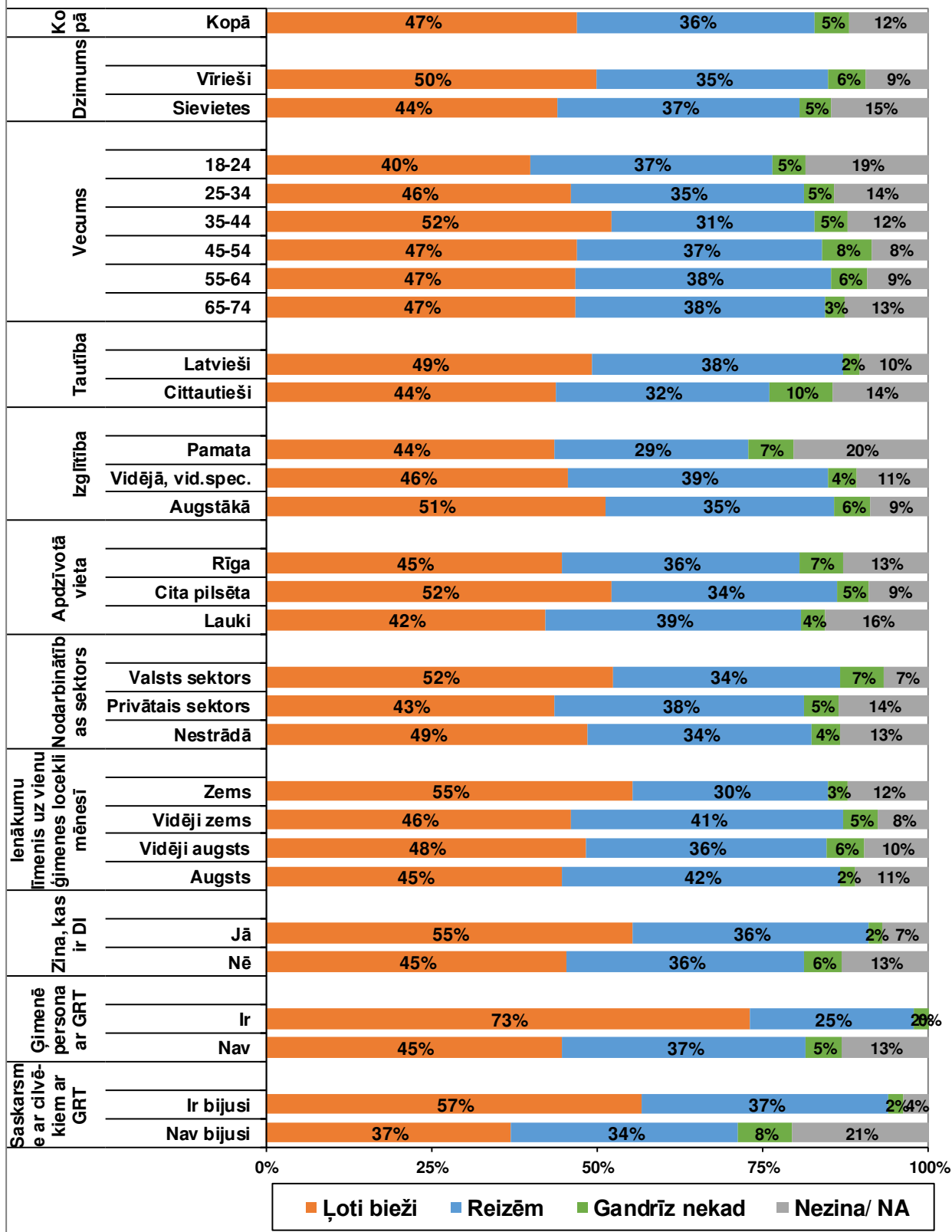

Aptaujas jautājums:

- *“Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ?”*

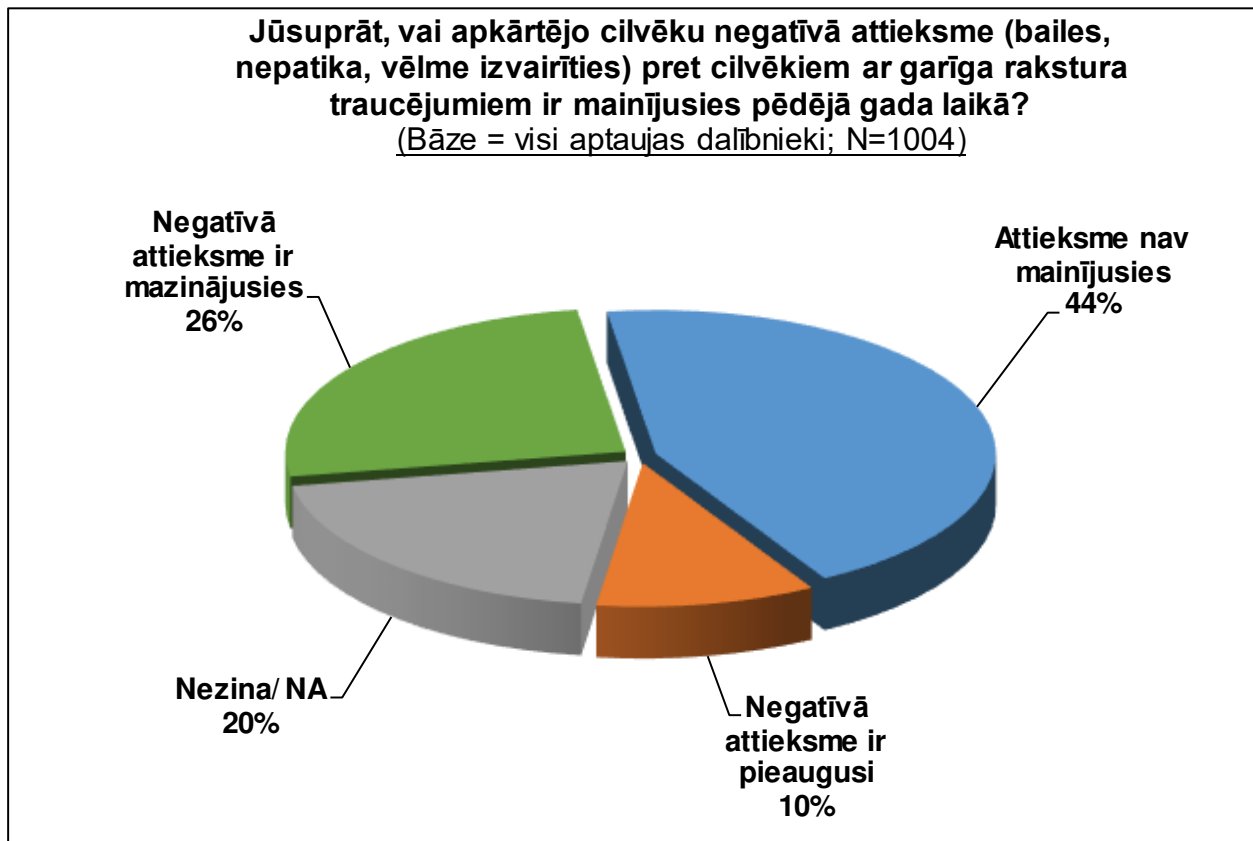

Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

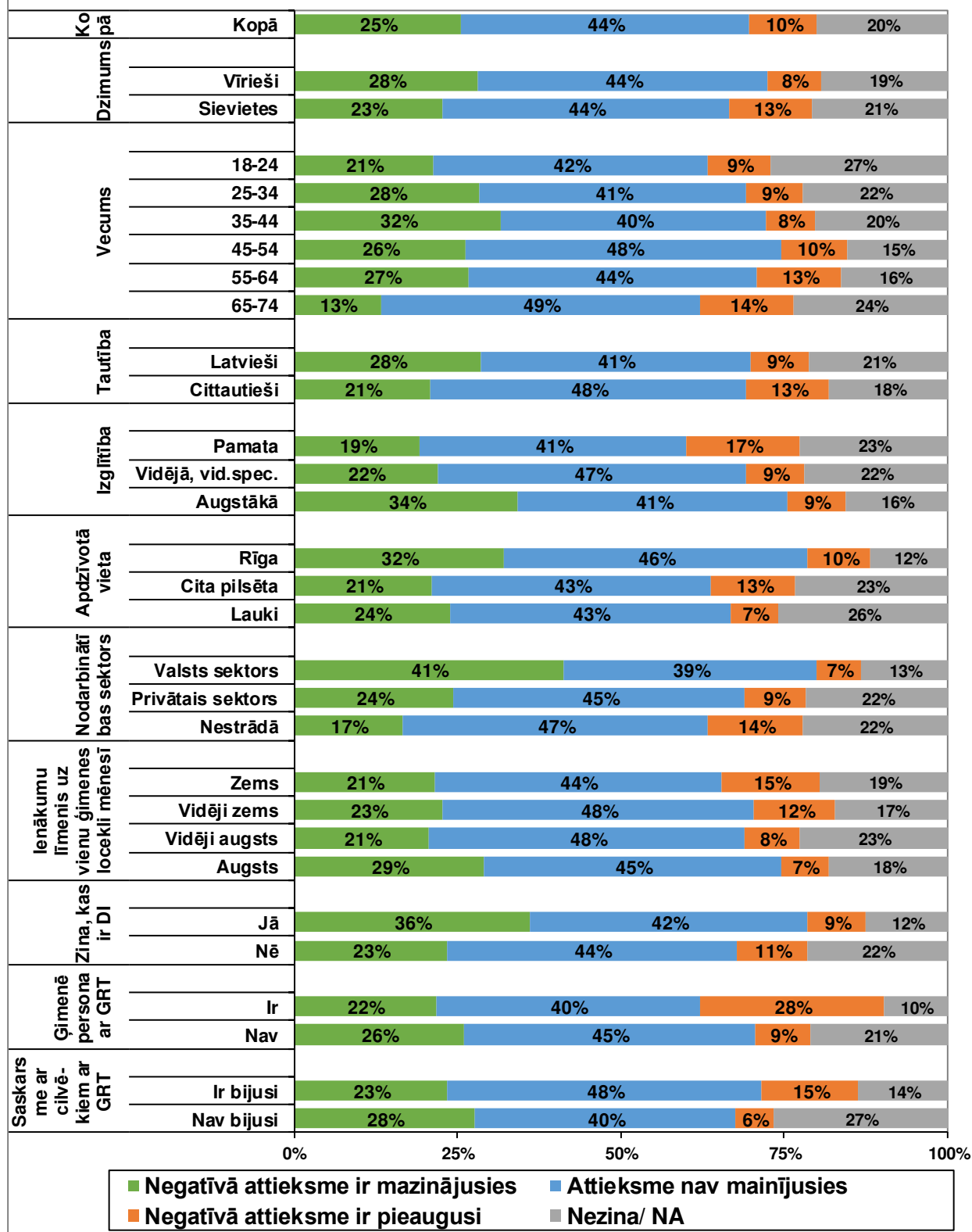
Aptaujas jautājums:

- *“Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījusies pēdējā gada laikā?”*

Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījusies pēdējā gada laikā?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

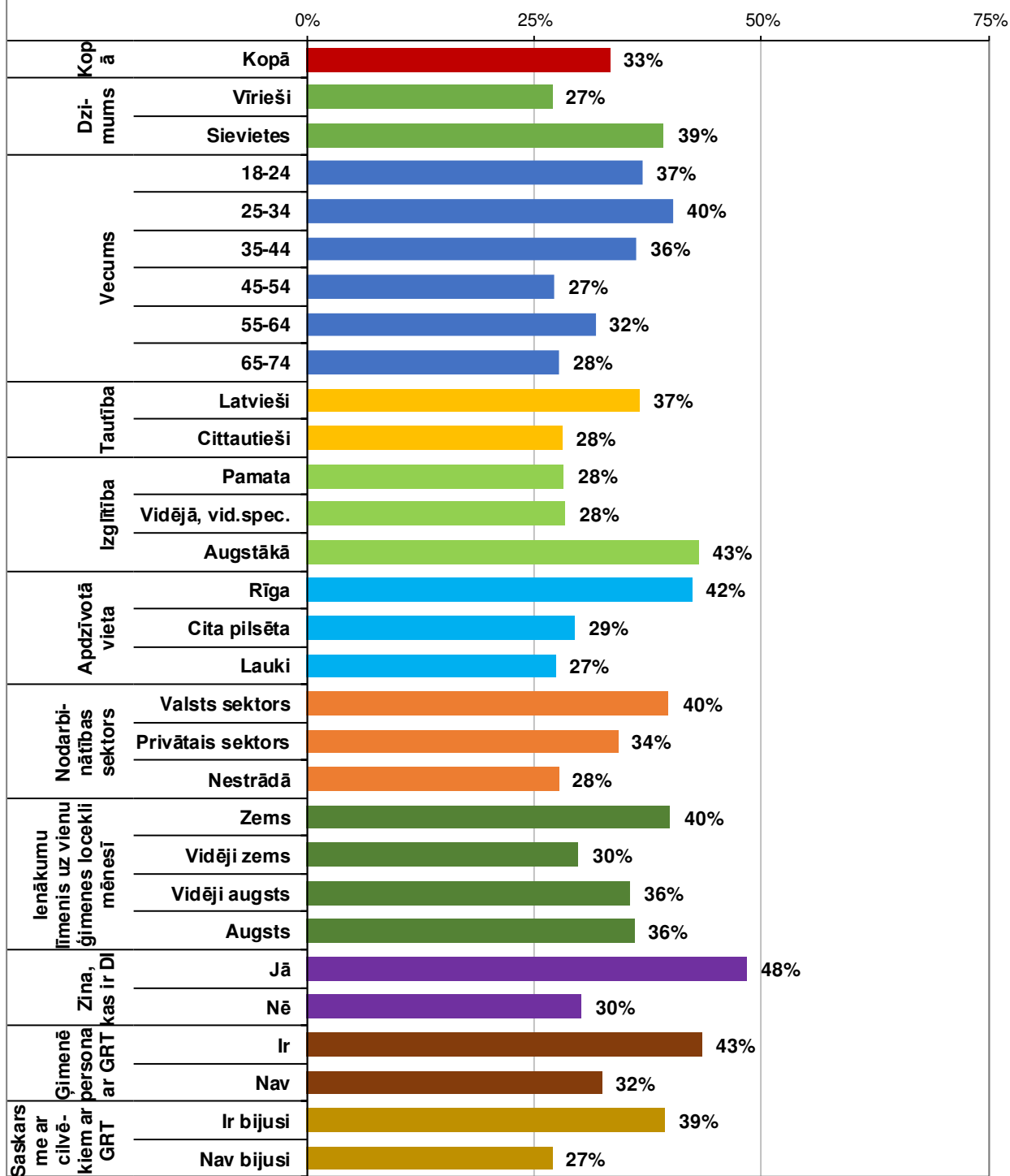
6. Reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība

Aptaujas jautājums:

- *“Vai Jūs esat redzējis kādu no šīm reklāmām vai līdzīgu pēdējā gada laikā?”*

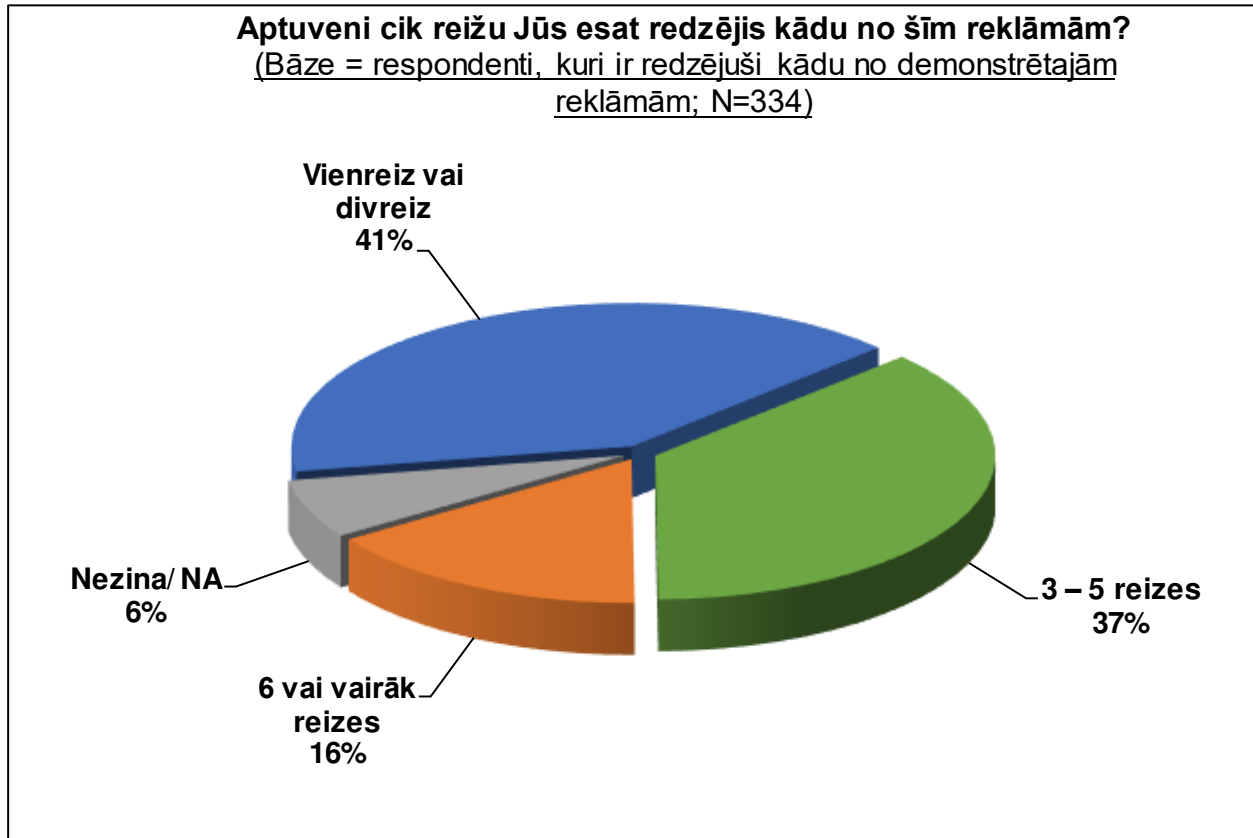

Ir redzējis kādu no demonstrētajām reklāmām
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1004)

Respondenti, kuri bija redzējuši kādu no "Cilvēks nevis diagnoze" reklāmām, tika lūgti atbildēt uz jautājumu:

- "Aptuveni cik reizu Jūs esat redzējis kādu no šīm reklāmām?"

IV. APTAUJAS ANKETA

D.1. Vai Jūs zināt, kas ir deinstitucionalizācija? VIENA ATBILDE	- Jā 1=> TURPINĀT - Nē..... 2 => PĀRIET PIE D.3.
--	---

D.2. No kuriem informācijas avotiem Jūs esat ieguvis informāciju par deinstitucionalizāciju/ atbalstu dzīvei ārpus institūcijām? IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Nacionālie preses izdevumi 1 Reģionālie preses izdevumi 2 Pašvaldību informatīvie izdevumi 3 Radio 4 Televīzija 5 Ziņu portāli 6 Informatīvi materiāli (bukleti, ziņu lapas un tml.) 7 Informatīvi pasākumi (semināri, konferences, informatīvās dienas un tml.) 8 Projektu informācijas plāksnes/ stendi 9 Jūsu darba vieta 10 Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē www.lm.gov.lv 11 Pašvaldību, plānošanas reģionu tīmekļa vietnēs 12 Sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook u.c. konti) 13 Ģimenes, draugu, paziņu teiktais 14 Ķītr (PRECIZĒT!) 15 Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ) 98
---	---

JAUTĀT VISIEM

D.3. Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē? VIENA ATBILDE	- Jā 1 - Nē 2
---	------------------------------

D.4. Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs? VIENA ATBILDE	- Jā 1 - Nē 2
--	------------------------------

D.5. Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas? VIENA ATBILDE	- Jā 1 - Nē 2
---	------------------------------

RĀDĪT KARĪTI D6

D.6. Vai Jūs esat redzējis kādu no šīm reklāmām vai līdzīgu pēdējā gada laikā? VIENA ATBILDE	Jā 1 Nē 2-PĀRIET PIE D.8
--	---

RĀDĪT KARTITI D6

D.7. Aptuveni cik reizi Jūs esat redzējis kādu no šīm reklāmām? VIENA ATBILDE	Vienreiz vai divreiz 1 3 – 5 reizes 2 6 vai vairāk reizes 3 Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ) 9
---	---

D8. Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDIŅĀ

	Pilnībā atbalstu	Drīzāk atbalstu	Drīzāk neatbalstu	Pilnīgi neatbalstu	[NELASĪT] Nezinu
1. Ārpusģimenes aprūpē esošie bērni	1	2	3	4	8
2. Bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs	1	2	3	4	8
3. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem	1	2	3	4	8

D9. Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDIŅĀ

	Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	[NELASĪT] Nezinu
1. Viens no galvenajiem psihisku traucējumu cēloņiem ir slinkums, pašdisciplīnas un gribasspēka trūkums	1	2	3	4	8
2. Tiklīdz cilvēkam tiek konstatētas psihisku vai garīgās attīstības traucējumu pazīmes, viņš ir jāārstē slimnīcā	1	2	3	4	8
3. Svarīgi pasargāt sabiedrību no psihiski slimiem cilvēkiem	1	2	3	4	8
4. Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem izdara noziegumus biežāk nekā citi cilvēki	1	2	3	4	8
5. Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem ir noziegumu upuri biežāk nekā citi cilvēki	1	2	3	4	8
6. Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem uzvedība nav prognozējama	1	2	3	4	8
7. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir mazāk bīstami, nekā vairums cilvēku uzskata	1	2	3	4	8
8. Labākā terapija cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir būt daļai no sabiedrības/ dzīvot un strādāt tāpat kā citi cilvēki, kopā ar citiem cilvēkiem	1	2	3	4	8

D10. Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDIŅĀ

	Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	[NELASĪT] Nezinu
1. Es dzīvotu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem, ja tas būtu mans ģimenes loceklis	1	2	3	4	8
2. Es strādātu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem	1	2	3	4	8
3. Es dzīvotu vienā mājā ar cilvēku, kuram ir garīga rakstura traucējumi	1	2	3	4	8
4. Es turpinātu attiecības ar draugu, kuram radušās garīgās veselības problēmas	1	2	3	4	8

D.11. Vai Jums ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi? ATZĪMĒT ATBILSTOŠĀS ATBILDES. IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Ģimene (laulātais, bērns, māsa, brālis, tēvs, māte, tēvocis, tante, māsīca, brālēns, vecvecāks u.c.)	1
	Partneris, ar kuru dzīvo kopā	2
	Partneris, ar kuru nedzīvo kopā	3
	Draugs, draudzene	4
	Paziņa	5
	Kolēģis	6
	Neviens no augstāk minētajiem	7
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)	9

D.12. Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI	Ļoti bieži	1
	Reizēm	2
	Gandrīz nekad	3
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)	9

D.13. Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījusies pēdējā gada laikā? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI	Negatīvā attieksme ir pieaugusi	1
	Negatīvā attieksme ir mazinājusies	2
	Attieksme nav mainījusies	3
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)	9

DEMOGRĀFIJA

Intervijas datums:	Aptaujas vieta (PIERAKSTĪT):	D.1. Dzimums	D.2. Cik Jums ir gadu?
_____	_____	Vīrietis.....1 Sieviete..... 2	_____ gadi

D.3. Jūsu izglītība:	Pamata (8-9 klases) 1 Nepabeigta vidējā 2	Arodizglītība (arodskola bez vidējās izglītības) 3 Vidējā vispārīgizglītojošā (11-12 klases) 4 Vidējā profesionālā/ speciālā 5	Nepabeigta augstākā..... 6 Augstākā..... 7 Zinātniskais grāds 8
-----------------------------	--	--	---

D.4. VAI JŪS PATREIZ STRĀDĀJAT?	D.4.1. Vai savā pamatdarbā strādājat:
JĀ..... 1 => JAUTĀT D.4.1. NĒ..... 2 => PĀRIET PIE D.4.3	Pilna laika darba dienu 1 Daļēja/nepilna laika darba dienu (uz puslodzi u.tml.) 2

D.4.2. Kādā nodarbinātības sektorā Jūs strādājat?	Valsts sektors (strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu) 1 Privātais sektors (strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu) 2
--	--

D.4.3. Kādā nozarē Jūs pašlaik strādājat? (JAUTĀT PAR IENĀKUMU PAMATAVOTU) PIERAKSTĪT: _____
UN NOKODĒT Kodēšanai izmantot iedoto ISCO Profesiju klasifikatoru

Vadītāji - Uzņēmēji /Ipašnieki privātā sektorā, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji (valsts vai privātā sektorā)	1
Vecākie speciālisti	2
Speciālisti	2
Kalpotāji.....	4
Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki.....	5
Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	6
Kvalificēti strādnieki un amatnieki.....	7
Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	8
Vienkāršās profesijas, nekvalificēti strādnieki	9

D.4.4. Jūs sacījāt, ka pašlaik nestrādājat. Kāds ir Jūsu nodarbinātības statuss?	Pensionārs, invalīds..... 1 Skolēns, students 2	Mājsaimniece, bērna kopšanas atvaļinājumā..... 3 Bezdarbnieks, īslaicīgi nestrādā..... 4
---	--	---

D.5. Kāda ir Jūsu sarunvaloda ģimenē?	Latviešu 1 Krievu..... 2 Cita 3
--	---

D.6. Kāda ir jūsu nacionalitāte / tautība?	Latvietis 1 Krievs..... 2 Cita 3
---	--

D.11. Vai Jūsu ģimenē ir kāda persona ar garīgu vai psihisku rakstura saslimšanām?	Jā 1 Nē 2 Nezina /Atteikums 3
---	---

D.7. Ģimenes stāvoklis?	Neprecējies/ nav bijis precējies..... 1 Precējies/dzīvo kopā..... 2 Šķīries..... 3 Atraitnis..... 4
--------------------------------	--

D.8. Cik cilvēku (ieskaitot Jūs) dzīvo Jūsu ģimenē (ar kuriem Jums ir kopēja saimniecība)? PIERAKSTĪT _____

D.9. Cik bērnu vecumā līdz 15 gadiem (neieskaitot) ir Jūsu ģimenē (dzīvo kopā ar Jums)? PIERAKSTĪT _____

D10. UN KĀDI IR JŪSU ĢIMENES VIDĒJIE IENĀKUMI? Lūdzu saskaitiet visu ģimenes locekļu algas, bērnu pabalstus, pensijas un citus ienākumus, un nosauciet tās grupas burtu, kurš atbilst jūsu ģimenes kopējiem ienākumiem.) **KARTIŅA D. 10**

1 (A) līdz 140 EUR	5 (E) 261 - 300 EUR	9 (I) 501 - 570 EUR	13 (M) 721 - 800 EUR	17 (Q) 1141 - 1300 Ls
2 (B) 141 - 170 EUR	6 (F) 301 - 355 EUR	10 (J) 571 - 600 EUR	14 (N) 801 - 855 EUR	18 (R) 1301 - 1400 EUR
3 (C) 171 - 200 EUR	7 (G) 356 - 430 EUR	11 (K) 601 - 655 EUR	15 (O) 856 - 1000 EUR	19 (S) 1401 - 2100 EUR
4 (D) 201 - 260 EUR	8 (H) 431 - 500 EUR	12 (L) 656 - 720 EUR	16 (P) 1001 - 1140 EUR	20 (T) 2101 EUR un vairāk

Nezin/NA 9999

D.10.1. Vidējais ienākums uz vienu Jūsu ģimenes locekli iepriekšējā mēnesī? Respondentam jāsaskaita visu ģimenes locekļu reālie ienākumi un summa jāizdala ar ģimenes locekļu skaitu.	_____ EUR uz vienu ģimenes locekli
---	---------------------------------------

PALDIES PAR ATSAUCĪBU